КХОАНА СОВЕТСКИ НАХА ДЕЗДУ КОНСТИТУЦЕ ДИ!

ДЕРРИГАЧА МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союзе Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай областни, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советан Министрий Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 144 (4157). ШОАТТА, 4 декабрь, 1966 шу. Мах 2 кап.

КПСС XXIII съезда сийна

КОЛЛЕКТИВ ДОГ ТИЙША Я

Укх шера хьалха хадал хьалхагIа кхоачашьяра шерра социалистически ахь а йоархаль кхахьегаш а Грозненски «Трансмаш» хьа-та завода коллектив. ДIабалача бетта план 111,1 процент кхоачашьяй завода болхлоша. ПIалах лаьрхIачул совгIа арахийра юртбоалахьа машинаш 42 эзар сома мехьа я. Арахецача продукцега дIабеда мах дохбаьрах дукхьала ноябрь бетта пачхьалкхена кхедаь ахча массехк эзар сом да.

Уж кIахьегаш тешаш кха а лакхьеш кьахьегаш ба болхлой укх бетта. Хiара сменаш норма 120—125 процент кхоачашьй Л. Мудиева, А. Толдиева, Г. Харатиева, Н. Кулиева, кхычар. КПСС XXIII-гIа съезд хьалхачча денга тIадоагIача шера хьалхарча квартала план кхоачашье керда социалистически декхараш дIаийцад цар.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

КОНДИТЕРСКИ ИЗДЕЛЕШ — ДУКХАГIА

Грозненски кондитерана фабрикан хьалхашка латта декхараш дика кхета а дец хаддаза керда ньькъаш нех продукци дукхагIен дика-гIен арахецара. Дика болх бу фабрика.

Укх деношка шерра ахь лаьрдай фабрика участкашта юкъе КПСС тIаьхь кхоалагIча съезда сийленна накъа бахара. БархI да хаала хьалха кхоачашйир фабрика болхлоша цхьайтта бетта задани. ПIалах совгIа арахийцай 25 эзар сома мехьа продукци.

Н. МАКАЕВА.

Хьинар дола доярка

— Паххьажал из йоагIа тха эгара дикагIа йола доярка, — аьлар сога ферма учетчика. Сона хьалхашка летта юкъерча хахара кхалсаг. Из Сидиева Зарвани я.

Тха болхлоех дикагIа яр я из, аал цох хьайбаш лелаерашa а. Ведана района Ленина цIерахча колхозе шо болх беча дах шера социалистически декхараш тIехкхоачашдеш, шийгара хьоахам гойташ хьалха латташ хьайоагIа доярка Зарвани. Цуна тешал ду Зарванена тийшнача цукхача благодарностанеи грамоташеи. Доамал районашка ядача колхозашкарча доаркашта юкъе хьалхара моттиг шийга лоаттаю цу хьинар долча кхалсаго. Шийна тIачIоагIбаьча 12 латтах хIаранегара 1500 килограм шура льакхар цо укх шера.

Цо беча балха эеж баьккхача холу Зарванена шиъ йоах дукха безилга. Сиха дете цо доалаи. Доалаи деттача мел эшар хьалхе а кийчду — цIена гIта, дIайха хий.

Цунга хьежжа дика болх бе гIерт кхы доаркаш а.

Шийна дуккача шерашка балха тIа зедешараш кьайлакхаьац Зарване. Дог раьза долаш дIалу цо доаркашта ше Iоаль опыт.

Нагахьа санна зоотехника дIацехар моллагIча доярка толхадаь моттиг шийна коедча магийтац Зарване.

Ше болх беча ферма сий лакха латтаду доярка.

Юртбоалхама шу чакхдала дукха ха йисаяц. Хiьлта юкъйисача хана хiара дийнахьа шиъ ... шурий задание хiара доаркаша дiахачайтай.

ХIана дIахора дар специалистех тийша да. ХIара беттача IаттагIара йоаккха шура цаI ах килограм совйоаккхаргIолаш новкъостал де дека цар доаркашта. Пачхьалкхена шура 1460 центнер дIалуш район хьалхара моттиг а йоаккхаш, тIахьоалагIа ноябрь хьатIаккхоачаш пачхьалкхена шура дIадлара шера план кхоачашйир Ленина цIерахча колхозо.

Зарване хIанз а лакха хьоктамаш гойт. Цахадаш ше хьеж из доалахна дехкача доакъара рационага.

Доярка хахарал совгIа общественни балха хьинаре дакъа лоац Сидиевас. Нохч - ГIалгIай АССР-а Лакхехьарча Совета депутат я из. Ша дика депутат хилар хьаьрах тарра бокъа болх бу цо.

ЛаргIа а йоагIаш доарх! из наха. Нохч - ГIалгIай АССР-а Лакхехьарча Совета Президиума а КПСС областной комитета а член я Сидиева Зарвани.

М. АЛБОГАЧИЕВ.

МАШИНИНАЛЬКЪАШКА ДИКА ХЬЕЖ

Денниен байсанеен цахадаш Грознерча станцера вай мехка массанахьа дIаух хаьгьа боахама юкъ нийца йолхеш пассажирски поездаш. Уж накъайоах обходчикаша.

Грозненски машиналькъа отделене Ханкалерча разъезде болх беш ва обходчик Шаикхулаев Салаудин. Из кьожжа я Ханкала-Аргун ахо участок. Цун участок даим тешаме я кхаш дувц цунца болх беча новкъостама. Даим хьожаш хул из рельсаш эIалагIхеттача. Нагахьа кхоачашбоацар шийсолайя, сиха дIадалахх из. Хьинаре кьахьегар ца зувш дисаннар. Дукха ха йоацаш депо Сийлен досна тIа хьалтехад коммунистически къахьегама ударника ион. Шакхулаева портрет.

ХIанз станце берригa машинальхьахой санна КПСС XXIII-ча съезда сийна къахьегама вахте а этта болх беш ва Салаудин.

Г. ФЕДОРОВ.

СССР-а КОНСТИТУЦИ (керттера закон)

СОВЕТСКИ ПАЧЧАХЬАЛКХЕН КЕРТТЕРА ЗАКОН

Советски халкъо деза лоархIача денонта юкъе делагIдарех да 5 декабрь. 1936 шера цу дийнахь Советий ЕррагIсоюзани бархIлагIча съездо тIеийцад коммунистически парте хьалхлеца советски халкъо дерригача дунен исторе чу бокха лоархIам бола толамаш закона хьисане чIоагIдаь дIаоттадаь дола керда конституци.

Советски Конституце дерригача дуненна хьалхашка дIакхайкадир Советски Социалистически Республикай Союз болхлойн ахархойн пачхьалкхе а я, СССР политически лард къахьегамхой депутатий Советаш а я, хIаьта мехкара дерригa Iаьдал карадараш болхлойн ахархойн а ба аьйна. Тахан дерригa дуне сийрдадаьккха боаг вай Даьхен байракха тIара цхи са бола сетка, хьакха латт цун сий, адам цецдоаккхаш да вай халкъа карагIдувла гIулакхаш.

Советски Iаьдал латтача шерашка вай мехко хьабена сийлен никъ къаьстта дика гуш ба паччахьа Россе чуйоагIача эгара тIехьайнсача моттигех цаI хиннача Нохч - ГIалгIайчене хиннада хувцамех. Советски халкъий, къаьстта эрсий халкъа новкъосталца доказаргдоацаш хувцаденнад республика сурт. ЧIоагIа легIаенай цун мехкдаьтта промышленность, хьахиннад промышленноста керда доакъош, МалгIабик, Нажсаре, Шалья, Сунжа санна йолча цхьаккха а промышленни предприятиш да хиннача республика районашка хьахиннай промышленни центраш.

Къело кIалдьакха баьхкача наха хьалий колхозаши совхозаши, уж тракторашца, юртбоахама машинашца, лаьтта тIадара эшача химически средствашца Iалашгьай, агротехнико мадлхара боахамаш леладе юца дика квалификаци йола кадраш кийчъяй. БIаьннена юкъе цаI е ши мара къакхат - йотт хоаш сага ца хиннача дешарах хьетача наха бIаьш школаш, библиотекаш, театраш, кхыйола культурни учреждени хьайийлай Советски Iаьдало. Лазарех, тайп - тайпарча унех эзараш цах боаш хиннача моттигашка хIанз больницаш, поликлиникаш, лорий участкаш я.

Довкха да Нохч - ГIалгIайчено семилетка шерашка доаха толамаш а. ТIеххьарча ворхI шера чоаза тIакхийттай республика промышленни производство, мехкдаьтта — 3,9-аза, газ — ворхIаза, машинаш хьоехга — 2,3-аза, электроэнерги — 72 процент, дика тIаккхийттай юрта боахама валови продукци.

Паччахьа хана тIехьадиса хиннача халкъашта Советски Iаьдало денача доккхагIдолча совгIатех цаI да дерригача къамий цхьатарра бокъонаш хилар, царна юкъера вошал чIоагIдалар, хIара къамах шийй паччахьалкхе хилар; Советски Конституце тIа дIаязъяь а дIакхайкаль а йола ленински къамий политика принципаш, закона низ болаш чIоагIа а цIакха а йохаргйоацаш а хилар. Конституци интернационализма дарда тIа латташ хилар, цун демократизма чIоагIъаьй къамий бартхьоагIо, вай мехкарча дерригача къамий цхьа дезала санна барт тоабаь, царна моллагIа халонаш эшае, моллагIча моастагIчул котдоала низ беннаб.

Дукха бокъонаш еннай Советски Конституце вай мехкарча граждашта. Цхьабакъда, керттердар бокъонаш дIакхайкаар дац. Кертердар да Советски пачхьалкхено СССР Конституце наха лун йола бокъонаш царна бокъонца дIакхачийтара эша материальни а духовни а хьалаш Iалашдеш хилар. Цунах латт вай конституцена эгара демократическагIа йолча буржуазни мехкий конституцешта юкъера эргалонаш. Къахьега бокъо хIаране я йоал, амма цхьаккха а капиталистически мохк бац къахьега могарделаш а къахьега лоаш а мех волчоа болх луш. Миллионаш ба бе болх боаьаш бола нах буржуазни пропагандисташ ше юрг яц ахаш хестаеча ВIашагIкхийттача штаташка. БIаьш эзараш боа болхлой латт болх бехаш заводийн фабрикайн коа найрашка Малхбоален Германе.

Къаьстта во латт гIулакхаш Араве дуккхача мехкашка, вайца доазув долча Иране, Турце, Пакистане, кхыча мехкашка.

Инттa я буржуазни конституцена кхайкаш бокъонаш. Уж наха лайдана яц, цар Iехабу нах йоаца бокъонаш а цун яхаш цIа а кхайкадеш. ДIа юххе кхачача бокъонаш яйна, эксплуатацена кIалхаттам ба капиталистически мехкашкара къахьегамхой. Мелла къахьийтача а магац буржуазни пропагандисташта харц хIама бакъдаь дIаоттаде, капитализм йолча хана къахьегача сага бокъо латтйоацилга къайлаялха.

Кхыча тайпара да вай мехка латта гIулакхаш. Капитализма доал дечa хана хила йиш йоаца а, социализмо котъяьннача мара хургйоаца а бокъонаш йолаш а царех бизза лайда шйбеш а ба советски нах. Советски Конституце тема а беш къаьстта цхаьлехх социализма торонаш, цун бокха низ, шийсхо, цо де лерхIар наькъа дьаштаца кхоачашкар хилар.

Из бахьан долаш миллионаш бола бокъо яйна нах хьеташ а царна чIоагIа хьаштдоалаш а да Советски Конституци. Нагахьа санна вайна Советски Конституци воаш хьабенача наькъа итог, воашта карагIадийнарах, аьла котдоланаш закона хьисапе чIоагIъаь дIаоттадар дале, капиталистически мехкашкарча наха праве кхоане, социализм, машар, шийсхо бахьан доаттабеча къовсаме программа я из. Цунах латт вай конституци дерригача дуненна а лоархIаме хилара маIан.

Бокха лоархIам болаш да Советски Конституци вай мехка коммунизм хьалъяра. Цо хоалаш бахьан дола декхар тIадухьа хIара советски сага. Даьхен экономикен культурен лакхъяра шийй ина ца кхобеш къахьегара тIаккхет. Из хьахдокх вай республике латтача гIуллакхашка. Нохч - ГIалгIайчен къахьегамхоех 90 процент совгIа боал нах социалистически ахьа юкъе дакъа доацаш ба, 106 эзар болхло, инженерно-технически болхло ва коммунистически коллективош ударники яха цIерий бахьан долаш къовсам лоаттабеш. Республикерча къахьегамхоша хьалхал хьалха кхоачашьяй халкъа боахам дегIабоалабара ворхI шера задани, хIаьта хIанз КПСС XXIII съезда сийлена накъабахара керда къахьегама толамаш доахаш а ба.

ЧIоагIа къоабалдеш тIаийцад республика къахьегамхоша парте ЦК сентябрьски Пленума хьалханна отталь декхараш. Конституце Ди зеде кийчлуш, чIоагIа деташ гIоздаьнна а болаш нохаьеж уж воаш хьабенача сийлен наькъага, дег тIара баркал йоаль вай халкъ толамашка толабе дугача Коммунистически партена. Вернига низ тIабохийтарба Нохч - ГIалгIайчен къахьегамхоша Ленински парте хьалханна оттадаь декхараш кхоачашдара.

«ЭЛЕКТРОИНСТРУМЕНТ» ЯХАЧА ЗАВОДЕ

Масесхь шу да Барнева Миновсе Назсарен «Электроинструмент» яхача заводе болх бу. Цхьаккха балха говзал а йоацаш яр из дукхьашка цига балха енача хана. Балха енача тIехьагIа чIоагIа еаелар цунна штамповщица говзал. Новкъосташа гIо а деш дукха ха ялалехьа керадайир цо из говзал. ХIанз завода штамповщицашта юкъе дикагIйолчарех лоархIаш я Миновси. ХIара сменах норма 120—125 процент кхоачашъю цо. Производстве хьалха латташ, къахьегама дисциплина лакха йолаш хилара дукха ха йоацаш КПСС члена кандидаталла хьаийцай йов. Барнева. ТIадоагIача шера хургйолча КПСС съезда сийна хьинар совдаьнкха къахьегаш я из.

Иштта дика къахьегаш ва цига зубо - фрезеровщик Зкажев Яхья. Балха тIа лакха толамаш даьрал совгIа общественни балха а дика дакъа лоац цо. Назсарен-Вокзале юртсовета депутат ва из. Цул совгIа завода дикагIйолча рационализаторех лоархIаш ва Яхья. Укх шера балха юкъейнхьай цо пачхахьалкхена бIаьш сомаш пайда беш йола массехк рационализаторски предложени.

Сурта тIа: штамповщица Барнева Миновси зубо-фрезеровщик Зкажев Яхьяи.

Н. Кобешевиков сурт.

ДЕРРИГАЧА МЕХКИЙ КОММУНИСТИЙ ИНТЕРНАЦИОНАЛЬНИ ДЕКХАР

ХIанзарча дунен тIа беш латт ира, барт хургбоаца, бIарга цIацкъам тохача юкъа а соцаш боаца общественни прогресса тIехьара, сийлахь-доккха революционни гIулакх дIахьалхашка дахьара тIехьара къовсам. Социализма низаш, дунен халкъашта юкъера коммунистически, болхлой, къаман - мукъдахара болаш, демократи машарен низаш тIагIертта тIатаIаш да империализма позицешта, гетто ю гIа массаза боаках. Из тIагIертташ эгара тайп-тайпара йола формаш йолаш а тайп-тайпарча лостамашка — политически, экономически, идеологически беш а ба. Социализмо империализмана духьал лоаттабеча исторически къовсамо белгалдю къоастаде езаш йола адамий наьхара оалаш гараb проблемаш.

Миnтa дIахо гIоргда дунен революционни процессе дегIаахар? Дунен даьхьа тIа дукха ха йоаккхаш хургйий-теш эксплуатацний саго сага низ-Iотттъам белгеъ, моаргйий-теш дунен халкъашта юкъерча арене диктаташ низбараш йола моттиг? Мел хIана дIададаш йоаккхаргьа адамий социальни прогресс? Хургба е хургбац дунен термоядерни тIом? — уж дерригa хаттараш хIанзарча общества керттера тераш тIа баха латт.

Царна дола жоп ду социализма дунен система, къаман-мукъадахара болама къовсама, капиталистически мехкий болхлой класса, эгаро хьалха цун коммунистически авангард а йолаш, къовсама практико. Из жоп реальне юкъецагIа Октябрьски революци хиннача тIехьагIа хIана ца эшаш дIадахача ах бIаь шера цар лаьхача Iаьдьмате дикача котамашта.

Вай хахарча сийлахь-боккхача революционни кхаь низах хIарабар шийй гIулакх деш ба специфически хьалашка, шийна хьалхашка латта дешаш къестаду шийй методаши средствашцеи. Цхьабакъда, цар хьашташ цаIаш да, цар ва юкъара моастагIа—империализм. МоллагIча а дестане антиимпериалистически къовсамо баьккхача толаме дIахьалхашка йоах ерригa революционни фронт. Цунах латт дерригача революционни низашца вIаши гIулакх хара, вIаши новкъостал дара, цхьаьна къахьегара объективни хара.

Опыто дика гойташ хьахьекхад, революционни низаша цхьа барт болаш, цхьа тайпа гIулакхаш леладеш хиларо социалистически мехкашка керда общество хьалъелга шерра доаржадара эша, къаман - мукъадахара болама керда толамаш дахара эша, къона къамий паччахьалкхенаш шоай лоIаме хилар чIоагIдарна социальни прогресса новкъа уж дIахьалхашка йовларан эша эгара дикагIйола хьалаш Iалашделга, тIа-тIа чIоагIагIа классови моастагIчоа хIама тоха йиш хулийтала, империализма агрессивни низаш юхатоха, дунен термоядерни тIом ца хилийта торо лулга. Дукхьала дерригача антиимпериалистически низаша цхьа барт болаш леладу гIулакхаш ма дий тIемал, реакцех, колониализмал, империализмал юхера а машар, демократи, къаман шоай лоIаме хилар, социализм котйоаккхар. Ленина яьха вахалара, «пролетариат, цул тIехьагIа дерригача дунен дерригача мехкий къамий берригa къахьегамхой цхьа барт цхьоагIе хилара шоай лоIаме тIакхуваш ца хилча капитализм эшаь котало яккхара гIулакх толаеца чакхдала йиш яц». (Соч., изд. 4, т. 31, оагI 128).

Вай хахара революционни низаш кхотадалара оцун я коммунистически болхлойн партеша яхьоагIо йолаш леладу гIулакхаш. Из къаьстта нийса да вай денощка, коммунистически болам вай хахара эгара а ахкаташ бола политически низ а хиннача дIаоттача хана, цунна хьалхашка латтача исторически декхарий боарам дикка шербеннача хана, уж чоалхане хилар лакхденнача хана.

Болхлой партеш цхьоагIо цIаккха а низ-шегIа, автоматически хьахиналаш. Из йоаккхаелнай йIаьххача хана, сатохаш, тIагIертта болх беш, марксизм ревизионистески догматически телхалеш хилара духьал къовсам лоаттабеш, заьано керттера кIадехаш дарана машхара идеяни принципаши революционни болхлой болаше чIоагIъяра зарда тIа.

Дика хоаш да В. И. Ленина цIаккха барт хургбоацашн хадданзен эвтехьарча оппортунизмана а творчески марксизма революционни принципашта реяха е гIертара а духьал къовсам лоаттабаьлга, болхлой болам тIехьашка баккха оппортунизм гIертаца хилар гучадаьлалга. Из къовсам тIаберзабаь бар социал-демократически болама укахцIена низаш кхотадара, оппортунистически иллюзех мукъабелара дукхача наха новкъостал дара, Iалман коммунизма принципиальни зарда тIарча цар цхьоагIо тIабода никъ биллара.

Октябрьски революци хилалехьарча шерашка а цул тIехьагIа дахьача шерашка а Ленина Iалаьмате бокха теоретически болх бар болхлой болама арденехьарча оппортунизман сектантствасе мел доккха эулаш ду хьахьекхаш. «Коммунизмера «левизна» берой лазар» яхача киншкох кхыча дукхача ленински балхашех коммунистически партешта новкъостал дир цар шоай декхараш нийса къоастадара, цхьа барт ца хулаш доза юкъеуйта гIулакхаш коммунистически партийностеи пролетарски интернационализман уйланца къоастаде ялаш хьехар вежарашка йолча партешта.

Кердача исторически хьалашка коммунистически болхлойн партешна а иштта тIагIертташ сабарен ленински хьесапе болх бу дунен берригa коммунисташ кхотабалар чIоагIдара. Цун Iалаьмате дика хьекхам - ба 1957-чен 1960-чен шерашка хинна Московски совещанеш. Дунен тIа хиннача хувцамий кIоарга анализ а яь, марксистско-ленински теори дегIайоалаеш болхлой болама стратеги а тактика а йIаьхий еш йола дукха керда идеяш хьалхашка а иттаь, коммунистически партеша хьанир революционни низий айхха барт хиларга кхачара эша хьалаш.

Цхьа барт а болаш цхьана Московски совещанешка вежарашка йолча партена тIайийца Декларацеи Заявленеи цу партей тайп-тайпарча формашка цхьана къахьегара толамна шердаьа йиш бола принципиальни зарда я. «Коммунистически болхлой партеша, — йоах 1960 шерарча Московски заявлене тIа, — социалистически интернационализман националисма а шовинизма а дерригача гIулакхашца барт хург ца хиларен уйлашна кIаьд ца луш кхетабу къахьегамхой. Коммунистически болхлойн партеш, социалистически мехкий халкъаш кхотадаларца, цар цхьоагIо хиларца, уж марксизма-ленинизма хьехамаш тешаме хиларца ба хIара социалистически мехкаш ерригa хьанийрачк социалистически лагерен низа а уж эшадергдоацаш хилара а керттера хьаст».

Укхаза белгалдоаках кхотадаланза дар ца хилара а хIаьта иштта цун идейно-политически платформа а — коммунистически болама ерригача отрядашка коллективно дегIабоалабечеи дукхача наха лоаттабеча революционни болама опытаца халланза бIаьхий бечеи вай сийлахь-боккхача революционни хьехама тешаме хилар а.

Декларацеи Заявленеи пхий шарда тIа укх тIеххьарча шерашка керда лоархIамера толамаш лаьхйр марара, къамаш шоай лоIаме хилара, демократена, социализмана тIехьа халкъаша лоаттабеча къовсаме. Цхьабакъда, ала дезаш да вай революционни гIулакх дIахо а дегIадоаладара хIанз йолаш йолча Iалаьмате йоаккхийча торонех бизза пайда ийца ца хилар. Революционни низаца цхьана лелаеча гIулакхий эффективность дикка мел а йир, йоца а йир коммунистически болама хьахиннача барт эгIаро.

Дукха а дукхагIйола вежарашка йола партеш чIоагIа латт 1957-чен 1960-чен шерашка хиннача Московски совещанешка къоастаьча коммунистически болама генеральни линее позицеш тIа. ЦхьайоIча партеша коммунистий юкъарча платформал овлантара эргаш йола къаьстта позицеш лелаю.

Иштта хьалашка уж дукха а дукхагIйола марксистско-ленински партеш, барт болцашехь а, коммунистически берригача кортамукъалена болама мугIараш кхотадеш гIулакхаш цхьа барт а болаш леладара политика ларда тIа юкъарча моастагIчунна — империализмана духьал хьаьдда бола къовсам лоаттабеш гIерт. КПСС-ен кхыча марксистско-ленински партешеи гIулакхаца дIакхуцъ из политика, цаI шоллагIчоа тIехьа тохаш хIама ёт империализмана, империалистически агресси соцаяра, кортамукъал йахьан къовсам лоаттабеча халкъий бокъонаш лораяра тIалерзаяь цхьана гIулакхаш леладелга вIаштIехьаккха гIерт.

Иштта гIулакх цар дерригача революционни низий тIехдолча хьаштаста — юкъарча моастагIчунна духьал лоаттабеча къовсама хьаштаста лизза дика доагIаш да. Цо иштта новкъостал ду тайп-тайпарча мехкий коммунистама вIаши дувцар дикагIа кхетадара, хилланза цаьргIена хьалаш а юкъе этта барт ийгIа хилар дIададаккхара дика йола атмосфера а хьахилийтара.

Иштача гIулакха уйла йолаш хилар дукха дукхагIча вежарашка йолча партей решенеи гIулакхаш, партовески консультативни вIашагIкхетара документаш.

Марксистско - ленински партеша тIа-тIа лакхлуш йола терко ю коммунистически мугIараш кхотадара гIадерзадьча гIулакхий. Цхьана лелаеча антиимпериалистически гIулакхашка чIоагIлуш дола дувцар вIаши кхетаделгеи цхьана къахьегилгеи чIоагIа а ду, дегIа а доагIа вежарашка йолча партей шийлай шерлуш йолча контакташка, шин оагIорахьара а дукхача оагIорахьара а уж вIашагIбетталучa.

Цу шиане бокха лоархIам болаш хилар Латински Америка мехкий ерригача вежарашка йолча партей низалаш вIашагIкхетар, Малхбузен Европа компартей низалий брюссельски конференци, Коминтерна VII-ча конгресса 30 шу дизара хетадаь Праге 40 парте низалаш вIаши дагабалар санна йола коммунистий дунен халкъашта юкъера акцеш. Уж дерригa вIашагIкхетараш чакхдьалар цхьоагIон уйланца, шоай специфически дешаш дувцаш, йиза чIоагIйир компартей дунен халкъашта юкъерча 1957-чен 1960-чен шерашкарча форумай принципаш.

Революционни гIулакха лакхача хьаштаца хьажле а лелаеш, Советски Союза Коммунистически парте кхыча марксистско-ленински партешца цхьана низ кхобац коммунистически болама айтта халонаш дIаяхара. КПСС-ен цун Центральни Комитетан шоай де йиш мел яр да а даьд, да а ду СССР-ан Китайнеи, вай шин партена юкъера гIулакхаш лертIа хуга Iалашдара. Укх тIехьарча бIаррчача шера КПСС ЦК-а дукказа а дьенад китайски куйгалхошка керттерча хьадлача денай хьакъе цхьана выступленеш е вай, пачхьалкхен лине кьакъера гIу-...

(ДIахадар 3-ча оагIо тIа).

ДУНЕН ТIА ЭГГАРА ДЕМОКРАТИЧЕСКЕГIА ДАР

ХАРЖАРХОШЦА БУВЗАМ ЛОАТТАБУ

Дерригача халкъа цIей — Советски Конституце Ди, хIаьта берригача советски наха а санна, къахьегамен политически хьнар чIоагIа айденвача хьалашка дезду Заводской районерча къахьегамхоша. Промышленноста доал делга эргадаьккхара, планировани тоаяра, промышленни производства экономически стимулировани чIоагIъера хьакъехьара КПСС ЦК сентябрьски Пленума решенешен СССР-а Лакхехьарча Совета VI-ча сессе документашен дегаш гIоздаьха бола района къахьегамхой шоай берригга низ ура а оттабаь семилетка тIехххьарча шера план толамца кхоачашъе гIерташ боахк укх деношка.

Промышленни предприятей, гIиллошъеча организацей, транспорта коллективай къахьегамхой энтузиазм дегIайоалаяра дукха болх баьб районни Совета депутаташа а.

Райсовета депутаташа дика кхетаду, района къахьегамхошен берригача бахархошен хьнаре дакъа лаьцача мара моллагIча гIулакха тIа толам баккха йиш йоацилга. Цудухьа къахьегама фронте даим хьалха латт уж.

Шоай округашкарча харжархошца вIашагIкхийтача депутаташа йовзийт царна КПСС ЦК сентябрьски Пленума решенеш. Цу гIулакхо новкъостал ду ворхI шера план ханал хьалха кхоачашъяра района берригга къахьегамхой оарцагIбаха.

1965-ча шера март бетта моттигашкарча Советашка хоржамаш деча хана района къахьегамхоша райсовета депутаталла хержар шоай дикагIа бола викалаш, царна наказаш делар, цар низах, кхетамах, организационни хьнарах тешаш а уж наказаш царга кхоачашдулургхиларах тешаш, наха чуIе цIеноШ хьалдара, цар культурно-бытови хьалаш тоадара, вахара боарам лакхбара, къахьегам аттача баккхара уж оарцагIбаргхилар хоаш а бар кагирхой.

БелгалдаккхадешаШ да уж цу гIулакха гIалат баьнна ца хилар. Харжархой наказаш дага а кхоебаш, массазарча комиссеша, хIара депутато, депутатски группаша хIанзалехьа дукха дика гIулакхаш даьд исполкомо гIо а деш.

Массазарча комиссеех, депутатски группех хIаране балхаца дакъа лоац 400 гаргга саг чувоагIача йоххача общественни активо.

Укх шера март бетта дешь, районе наха чуIе цIеношки культурно-бытови объекташи хьалъяра дешага кхоаза хьежай депутата нов. И. Р. Семенеца кулгалдеш йола наха чуIе цIеноШ а культурно-бытови гIишлош а хьалъяра гIулакха йола массазара комиссе, хийч а даь исполкоме дуаца оттадаьд наха чуIе цIеноШи деша даха хьа йоацача берий учрежденешки шийх ханнахьа эксплуатаце дIаяларах долла дош. Исполкоме ший социамца гIишлой организацей кулгалхошкара хьадийхар гIишлой площадкашкара болх дикагIа вIаштIехьбоаккхийта, ший ханнахьа дикагIйола гIишлой материалаш хьатIаяхьилга, наха чуIе цIеноШ ший ханнахьа хьалдаь доахилга. Эксплуатаце дIаяла дезача 7 цIенах хIанзалехьа дIаданнад 168 квартира йола цIа.

ГIишлошъеча частраста хьоашал гIа боагIа депутаташ нн. Семенец, Хангельдиев, Шаповалов, Оздоев, Асхабов. ТIахьожам лоаттабаь ца Iеш, де йиш йола новкъостал а ду цар гIишлош сихагIа хьалъяра.

Дукха низ тIабохийташ болх бу халкъа образоване массазарча комиссен (депутат нов. Арутунян) халкъа образоване штате йоацача отделон (депутат нов. Бахтин). Аькки оздоровительни кампани хиннача хана боккха болх бир комиссе районаца цхьана. Районе вIашагIъеллар 4 пионерски лагерь, цига салеIар 840 дешархочо. Горсовета депутат нов. Бубнов керте а волаш 150 дешархо хилар Арамхерча туристически лагерė. Бераша боккхача безамца хийцар шоай новкъосташта лоамашка шоаш яьча походех, уназхьено чIоагIъеш шоаш салаIарах.

Райспортсоветен массазарча оборонно-спортивни комиссей (председатель нов. Кузнецов) новкъосталца хIиттинчахь берий волейбольни, баскетбольни, теннисни, футбольни командай спортивни яьхаш.

Цу вIашагIкхетарий итогаш еш, исполкомо белгалъяьккхар Черноречье поселкерча «Химик» яхачеи, Победа проспект улица тIарча «Юность» яхачеи, Титова улица тIарча «Стрела» яхачеи берий командай дика физически кийчон спортивни говзали, царна делар мах бола совгIаташ. Кубок яьккхар «Юность» яхача берий клуба спортивни коллективо.

Школай, хьехархой группаца цхьана депутата нов. Бахтина вIаштIехьдаьккхар лакхерча классашкарча дешархоша шоаш баьча мехка гIолла походаш елга, цар гулйир Нохч-ГIалгIайчеерча йиллургйоацачеи сийдолчеи моттигий хьакъехьара дика материал, вIашагIъехкар вай республикерча ерригача баьцовгIай йоккха гербарий. Цу дерригие новкъостал ду школай хьехархошта районе школашкара берригга дешара-кхетама болх дикагIа вIаштIехьбаккха.

Массазарча культурно-просветительни комиссе (депутат нов. Качаров) культура штате йоацача отделаца (зав. нов. Новикова) цхьана аххак хана Андреевски долинерча Кирова цIерахча поселке вIашагIделлар улица цIей, цига йийшар политически, Iилман-атенстически темаех йола лекцеш, Ленина цIерахча культура Дворецен химикийн художественни самодеятельноста коллективай низаца концерташ а гойтар.

Тайп-тайпара балхаш ду № 1 йолча депутатски группо (председатель горсовета къаьнагIара депутат нов. А. Ф. Бессанова).

Депутатски группе ший заседанешка бийраб микрорайонерча торговли организацей юкъарча кхачан предприятейи болх, наха чуIеча цIеношта капитальни ремонт яра планни всеобуча закони кхоачаш миШта ду хьожаш даим тIахьожам лоаттабу.

Цу группа депутаташа харжархой вIашагIтехар бIехача баьпехи нувхехи ковнаш цIензара. ХIаьта Сийлахь-боккхача Октябра 48 шу дузача денощка харжархойи 2-ча, 9-ча, 10-ча профтехучилищай дешархойи гулбаь собрани йир цар Ленина цIерахча культура Дворецe. Собране дийцар микрорайонера общественни порядок лорaелга малагIча хьала тIа да а, из чIоагIъяра де дезараш а».

Сай статья чакхйоалаш берригача депутаташка ала безам ба са, массазарча комиссешен хIара депутатон шоай болх барга, района боахамен культурни вахара юкъе цар дакъа лацарга, предприятей, учреждений, организацей, коммунальни органий кулгалхошбара болх хьабехарга, производстве а бытовой гIулакхашта доашкара хьоккам а гойташ коммунизм хьалъяра программа кхоачашъяра шоай харжархой оарцагIбахарга хьежжа мара беркате хургбац шун болх, аьнна.

Я. ПАНЧЕНКО,

къахьегамхой депутатий Заводской райсовета исполкома председатель.

Грозненски нефтемаслозаводе лакха къахьегама толамаш заводах дика йовлаш я коммунистически сийлен цIи лелаю дукхача къайех болча нахах латтача № 16 йолча установка коллектив. Боккха кхаъ хинаб технологашта цхьоалагIча декабре. Мехкдаьтта продукци арахецара шера план кхоачашъяьй цар цу дийнахьа. — Укх бетта тIадоагIача шера чотах итташ эзараш тоннеш продукци арахецаргья тха коллективо, — йоах установка начальника нов. Чибисова.

Технологашта карагIдувла дика гIулакхаш дукха да. Укх шера кхоьай боккха мах бола итташ тоннаш растворителаш. Иштта дукха кхоьйIы, промышленни хий, электроэнерги, доагор. Цар чотах Россейски Федераце 30 миллиарда фонда юкъе цар цхьайтта бетта диьар 75 эзар сом ю. Цу фонде дика дакъа лоац установка рационализаторашa. Укх шера цар балха юкъейихьача рационализаторски предложенеша паччахьалкхена баь пайда 40 эзар сом да.

Дешара дегIа эргайоах уквлза технологически режим, планах лаьрхIачул дукхагIа ремонт ца еш болх байт установкага, балха юкъеккхуь дикагIйола опыт. Цига болх беча технологаша цахаддаш вIаши новкъостал ду.

КПСС XXIII-ча съезда сийна къахьегама вахте эттаб технологаш. Къьстта дика къахьегаш ба нн. Дзебашвили, Гиреев, Астахов, кхыбараш.

Сурта тIа: операторш—Дзебашвили Николай, Гиреев Хьажбикар, Айрапетян Борис, Астахов Николай.

И. Панова сурт.

ЙОККХИЙ БОКЪОНАШ

Октябрьски революце овлангара хийцар кхалсага вахар, доалахи Iамашахи из мукъа а йоаккхаш.

Дунен тIа эггара хьалхарча болхлойи ахархойи правительство — Халкъа Комиссарий Совет вIашагIйоллара хьакъехьарча Советий II-ча Еррагроссийски съезда декрета тIа дIакхайкадир паччахьалкхе хьалхеча маIача наха ниссса дакъа лаца кхалнаьха бокъо хилар. Хьалхарча Советски Конституце тIа чIоагIдир, маIача сага ниссса Советашка харжа а хержа хила а кхалнаьха бокъо хилар.

СССР-е социализм котъяларо хьакхелхар кхалсага бокъонна маIача сага ниссса бокъонаш хулла Iалашъеш йола йоккхий торонаш. Мехка индустриализаци юрта боахама коллективизаци яр бахьан долаш СССР-а экономике хиннача овлангарча хувцамаша, культурни революци толаме чакхъяларо йиш хиллийтар общественни къахьегаме кхалсага шерра дакъа лоацилга Iалашде, цун политически активность цхьадаш лакхлургйоа деррига хьалхе хьакхолла. Вайцига кхалсаг — керда общество хьнаре хьалъер, цо дакъа лоац деррига материальни духовни оузкъаш хьадеча.

Вай мехкарча дерригача къамех болча кхалнаха уж бокъонаш йиза Iалашъяра тешам лу социалистически паччахьалкхено. Кхалнаьха бокъонаш цхьатарра хилар хьахьокх маIача наха ниссса къахьега, алапи эца, салаIа, социальни страховани е, деша цар бокъо хиларо, наьнен берен хьашташ паччахьалкхено лорадаро, дукха бераш долчен цхьаьчен доалошта паччахьалкхено новкъостал даро, берагIа болча кхалнаха алапи а доалIаш отпускаш теларо, бераш лу цIеноШ, берий яслеш, бешанаш дукха хилар.

Советски кхалнаха шерра пайда эц СССР-а Конституце 118 статье тIа шоашта еннача къахьега бокъонах. Вай мехка хIана халкъа боахаме къахьегача цхьах 49 процент кхалнах ба. Хьалха паччахьа Россе тIехьайнсан баьден йист хиннача Нохч-ГIалгIайчене хIана цхьаккха моттиг яц кхалнаха шоай бокъонех пайда ца эцаш, халкъа боахама, Iилма, культура цхьаккха дакъа дац кхалнаха сий дола шоай моттиг дIа ца лоацаш. Доккха дакъа лоац кхалнаха республика промышленноста юрта боахамо дегIабоалабеча; республика хьехархоех лорехи ши дакъа кхалнах ба; республике 359 кхалсаг Iилман болхло я.

Общественна пайданерча къахьегама кхалнах кийчбара лард хилар дешара йолча цар бокъонех. Цу бокъонах вай мехка массава а хила веза бархI шерара дешар дийша, шерра дальржад юкъера, профессионально-технически, лаьрххIа юкъерен лакхерен дешар дешилга а. Шерагара шерага шерлу сайрийнарен заочни дешар, хIаьта иштта шерлу заводашка, фабрикашка, совхозашка, колхозашка мах боацаш производственни технически дешара система а.

СССР-е кхалнаха бизза пайда эц дешара бокъонех. Вай мехка дизза хIана дац аьнна хIадаьккхад кхалнаха юкъера дешар - йоазув ца ховлга, миллионаш бода советски кхалнах ба лакхерен юкъерен дешар дийша.

Вай республикера 140 эзар совгIа йоI я школашка, юкъерчен лакхерчен дешара заведенешка дешаш: 17 эзар совгIа кхалсаг я лаьрххIа дола лакхерен юкъерен дешар чакхдаьккха. Доккха дакъа лоац Нохч-ГIалгIайчен кхалнаха Iилма, литература, искусство дегIайоалаеча.

МаIача наха ниссса кхалнаьха бокъо хилар да паччахьалкхенна кулгалдеча, общественни вахара уж юкъеозар. Советски Iаьдал дахинача хьалхарча денощка дена В. И. Ленина хоадам беш оттадир общественни гIуллакхаш кхоачашдеча, производства, мехка кулгалдеча кхалнах шерра юкъеозара хьакъехьара доII.

Паччахьалкхенна кулгалдеча къахьегамхой юкъеозара эггара шерагIа йола форма я Советашка харжилга. Социалистически общественни доаттамо бокъо лу кхалнаха маIача наха ниссса паччахьалкхен Iаьдала массе органашка харжа а хержа хила а. СССР-а Конституце 137 статья тIа йоах: «МаIача наха ниссса харжа а хержа хила а бокъо я кхалнаьха».

Кхалнаьха общественно-политически активность дегIа мишта уж ха йиш я вай республикерча дашеех. Моттигерча Советий депутатех ахаш кхалнах ба; 82 кхалсаг Нохч-ГIалгIай АССР-а Лакхехьарча Совета депутат я; 6 кхалсаг — СССР-ен РСФСР-ен Лакхехьарча Советий депутат.

Дунен тIарча массе капиталистически мехкий парламенташка болча кхалнахал дукха дукхагIа ба СССР-а Iаьдала лакхерча органе — СССР-а Лакхехьарча Совете депутаташ бола кхалнах. Дукха кхалнах ба паччахьалкхен лакхерча балхаш тIа, уж ба министраш, министрий заместителаш, министерствай ведомствай кулгалдеш бола болхлой, иштта кх. дI.

— В. И. Ленина аьнад, Советски Iаьдала гIулакх кийчлургдац, цу юкъе бIаьнеша а ца лоацаш, миллионаш, миллионаш болча болхлоеки ахархоеки хьабаьннача кхалнаха дакъа лаьцача мара. Тешам бенна ала йиш я, СССР-а Конституце тIа чIоагI дарра, общественни производстве а мехка кулгалдеча а кхалнах шерра юкъеозара дола ленински васкет вахаре толаме кхоачашдеш хилар.

ХIаьта мел лаккхача прогрессага кхаьчаб мехка дахача тайп-тайпарча къамех бола кхалнах, цу дакъе Нохч-ГIалгIайчен кхалнах а болаш. Массехк итташ шераш хьалха — боккхагIа болча кхалнаха дагайоагIа, из ха — цхьаккха тайпара сага бокъонаш йолаш бацар нохчийн гIалгIайн кхалнах. Советски Iаьдало йиза дапргIато елар кхалнаха. Нохчийн гIалгIайн кхалсаг кортамукъа я хIинз, цох хиний общества йизза член, ший мехка а ший кхела а да.

США кхалнах цхьатарра бокъонаш йолаш хилара дIакхайкадаьд 1920-ча шера. ХIаьта мадарра вьлча? Американски конгресса 537 члена юкъе 19 кхалсаг мара яц, уж а — буржуазе викалаш; цхьаккха болхлой ахархой яц царна юкъе. Болаш бац цига лакхерча балхаш тIара кхалнах. США инженерех 1 процент мара кхалнах бац (СССР-е 33 процент), 7 процент лораш (СССР-е — 80 процент совгIа) 3 процент гаргга депутаташ (СССР-е — 33 процент). Цу цифраша тешал лу советски кхалнах йоккхий бокъонаш йолаш болга.

Хьегача къмк маIача наха ниссса алапи лаккхар дукхьа дукхача шерашка къонсам лоаттабеш хьабоагIа капиталистически мехкашкара кхалнах. Цхьабакъда, официальни статистика хоам ма барра, тайп-тайпарча мехкашка хIанз маIача наха доагIачул 10 процентагара 60 процентага кхаччалца кIезигагIа да кхалнаха хьегача къмк луш дола алапи.

Советски кхалнаьха кхело, общество а дезале а цун бокъонаш цхьатарра хилара Iалаьмате йоккха влияни ю дерригача дунен тIарча кхалнаьха вахаран кхелан.

Л. ГУДАНТОВА,

Грозненски мехкадьтта института йоккхагIа йола хьехархо.

ИШТТА ДЕШАШ А БАХАШ А БА

Кхоана йоккха цIей деяй вай мехкарча халкъо. Из да Советски Конституце Ди. СССР Конституце тIа дIачIоагIъяь Советски Iаьдало енна сийлахь-йоккхий бокъонаш массанена йовзаш я. Уж я къахьегара, салаIара, дешара йола советски хIара сага бокъонаш.

Коммунистически партей Советски правительствай шоай эггара доккхагIа дола дехкар лоархI бераш ирса долаш кхедар, цар вахар тоадар.

Коммунизме вахаргвола, из хьалъергйола саг духовно дегIавена, физически чIоагIвенна, кIоаргга хьаькъал долаш хила веза.

Из дехкар мел бехктоххаме да кхета а даь из кхоачашдара шоай низ а хьнар а кхоаш тха № 15 йолча школа-интерната хьехархой коллективо. Школе дика вIаштIехьдаьхад мел эша хьалаш. Дешаш а укхаза дахаш а да деррига бераш. ПхелагIча классера дена цхьайттлагIча классе кхаччалца йола 370 йиIиг в яхаш дика общежити а школе.

Хьоихамо болх бу хьехархоша Н. Г. Габисова, В. А. Абрашинас, Н. П. Понаринас, В. М. Кожуховас, кхычар. Хьехархой вIаши урокаш ка ух. йийла урокаш ю. Цул совгIа, лакхерча классашкара хIара классин кулгалхо хьеж ше хьехача предметал совгIа кхыдола предметаш а дешархоша мишта Iомаду, из йиш хулийт бер малагIча предмета мела да ха, цуна ший хапахьа новкъостал де а.

Тха школе доша аьгIа дукхагIйола йиIигаш хIанз лакхехьарча дешара заведенешка дика дешаш я. Уж я медицински, педагогически, юридически, тайп-тайпарча технически институташка. Цхьараш болх а беш заочно дешаш я.

Школа беш бола берригга а болх тIаберзабаь ба керда саг коммунистически кхетамца хьалкхевара.

Школа дукхагIа болча хьехархоша дика кхетаду бераШта юкъе беча кхетама балха шоаш мел бехктоххаме ба. Берий кхетам лакхбара, цар духовни хьашташ шердара школе дика болх бу опытни хьехархоша А. А. Зинченкос, Е. Е. Мяленькас, Ш. М. Таиевас, С. З. Собола кулгалдеча тайп-тайпарча кружокаша. Уж я химически, математически, наьнен кхыча мехкашкарчен меттай, исторически, драматически, краеведене, физкультурни, кхыбараш. Цул совгIа, хIара оршотдийнахьа дешархошта лаьрхIа политинформацеш ю. Уж кийчъераш дукхагIйолча хана дешархой шоаш ба. Шинарийнахьа — эстетически темаех йола беседаш ю, кхьрача дийнахьа — дина духьаларча къовсамах лекцеш еш, иштта кхы дIахо а.

Школе а В. И. Ленинен Советски Союза турпалийн ши музей, интернациональни доттагIален клуб. Дешархошта геттара хоза хеташ да экскурсе, походашка ухилга. ХIаьта из цар кхоачаш а ду.

Дукха дуаца йиш яр тха школах. Тамашийна а дац, хIана аьлча цар бокъонца дола цIа да из. ХIаьта, лоацца аьлча Советски Конституце шоашта еннача бокъонех вай мехка массадолча бераша санна, шоай сийрда вахар дIахьош ба № 15 йолча школа-интерната барт тайна дезал.

Р. УЖАХОВА,

№ 15 йолча школа-интерната хьехархо.

ЮРТАХОЙ ДИКА ЙОАКХО Ю

Ялх шера Цlентарой яхача юртсовете секретаралла болх беш хилар Айдамиров Муса. 1962 шера юртахоша депутаталла хержар из, хIаьта цу шера юртсовета председатель а вир цунах.

Ше юртсовета председателалла вахача дена юртахошта чIоагIагIа эшаш дола дукха гIулакхаш даьд Мусас.

Геттара вочa хьала гIа дар цу юртара ивькъаш. Поачан хилча юрта юкъе гIолла дIа-юха вала чIоагIа хала хулар. Цул совгIа цу юртара городе ваха везаш хилча боккха го баькха безар.

Юрта баха нах вIашагI а теха царца дагаваьлар Муса. Юрта баха нах раьза хилар шоай низаца Новогрозный яхача поселке [illegible]

Колхозе болх баь баьначул гIехьагIа саратьа никь тоабе болхар юртахой. ЦаI мо массава дIа а этта сихха никъ тоабаь баьхихар Цlентархоша. ВIалла паччахьалкхеч ахча ца доадеш шоай низаца чакхдаьккхар наха из гIулакх. Иштта тоадаь даьхар юрта юкъера никъаш тIехьаш.

Дукха ха яр юрта баха нах е киного а е сакъердамга а хьажа дийш йоацаш бисa. Клуб ехаяр, е тоаe йиш йолаш а яцар. Библиотека а яцар юрта.

Шахьха а вIашагIтехар Айдамирова ший юртара нах. Шоай низаца 150 моттиг йола клуб хьалъ лаьрхIар цар.

Муса юрта гIойла хьавоагIаш вайна вIалла хетаургдац шоана из юртсовета председатель ва аьнна. Юкъерча дегIара зIамига саг ва из. Баьда, юрта бахача боккхача а кагийча а наха чIоагIа сий ду цун. МоллагIа гIулакх ийца тIа болх Мусайна юртахой. ЦIаккха цар гIулакх теркал ца деш витац цо. Цудухьа наха дукха а веза из.

ГIулакхаш теркал дарал совгIа из кхоачашде карагIдоал Айдамировна. Из вIаштIехьдоал юртсовета активa чу мел воагIача хIара саго ший болх лерттIа лелабендаь. 25 саг ва активе. ХIараннена къастаь балха участок я.

ХIара квартале юртахой гул а бийа царца юрта хьашташ кхоачашдере фу де деза аьле дагавоал Айдамиров. Кхычахьара юрта къахьега баьхнача специалисташца мишта хила беза, колхоза дIадийна яхаташ мишта лораде деза яхаш дувц Мусас. Цхьаккха лоархIаме хIама дац Мусас кхоачаш ца дие.

Укх шера ноябрь бетта кхоачашъяьй Мусай округе бахача наха паччахьалкхенга хьайбай продукташ йохкара план. Иштта баргIа ду цига деррига балхаш.

Укх шера дешара шу дIадоладеннача денощки 20 бер деша ца доагIаш дисар. Уж бераш деша ахийтара новкъостал де сона аьнна Муса волча вера школе директор. Шаккхе цу гIулакха юрта арабаьлар уж. Дукха дийцар цар бераш деша ца ухийтача даьшцеи ноаношцеи. Баьда, массадола бер деша арадаллалца сатензар председатела.

Дика оттадаьд юртсовете саг [illegible] маьре йодечен регистраци яра гIулакх.

Юрта Совета председатель хилаьл совгIа царта КПСС райкома штате воаца инструктор, колхоза партийно-паччахьалкхен тIахьожама комиссе председатель, колхоза партбюро член ва Айдамиров.

М. САЛМАНОВ.

ДЕПУТАТАША ШОАЙ ДЕКХАРАШ КХОАЧАШДУ

Хьахулаш латт къахьегамхой депутатий балха керда форманаш, цар болх нахаддаш эргабоахаш тоабеш а цун чулоацам бIаьхий беш а ба. Ленински района территоре хьалха хоржамий участкаш хиннача вIашагIъеллай городской Совета 107 депутатий районни Совета 192 депутатий чувоагIаш йола 19 депутатски совет. Цар округаш цхьана нийсъеннай Грозненски городской Совета депутаташта а Ленински районни Совета депутаташта а.

Къахьегамхой депутатий моттигерча Советий депутатски советаш вIашагIъеххай хоржамий округашка депутаташа бу болх тоабаран цар низаш оарцагIдахаран, харжархошкара депутатий бувзамаш чIоагIдар, бакъ нах моттигерча Советий балха дукхагIа юкъеозар духьа.

Депутатски советий дехкар се в. их латт аьлча, из латт, бахача наха юкъе организаторски болх чакхбаккха а къахьегамхойта деш дола культурно-бытовой гIулакхаш дIахо тоадара, коллективизма, общественна пайдана бола къахьегам дукха безаргболчен лоархIаргболчен, общественни рузкъацара гIулакхаш коммунистически хургволча уйланца гражданаш хьалкхебара тIадерзадаь дола партей правительствай гознамаш, къахьегамхой депутатий советий цар исполнительни комитетий решенеш кхоачашъелга Iалашде деза араш дукхьал уж хилар ах.

Къьст-къьстача хIара депутатa тIалатта бехктоххам кхета а беш, депутатски советаша шоаш вIашагIъехкача хана дена шоай керттера уйла тIаерзаьй харжархой наказаш кхоачашделга Iалашдара, районе бахача наха деш дола бытовой гIулакхаш тоадара, нах бакa моттигаш, торговли тоаяра. Къьстта а чIоагIагIа тIайсохийт уйла районерча наха чуIеча цIеношта капитальни текущи ремонташ яра планаш кхоачашъяра, школаш дешара кердача шера кийчъяра, берригга бераш дешаре юкъеозара, районе самодеятельни организацей болх тоабара.

ДукхагIа йолча советаша балхага гIолла дика бувзамаш тессад общественни самодеятельни организацешца, улицашкарча комитеташца, квартальни уполномоченнешца, новкъостий судашца, исполкомий отделашца. Гражданаш хьалхддаза тайп-тайпара дешаш къестаду депутатски советаша, шоашта ха дезача хIалашта исполкомашца дагаювл, болхам а культура а тIаресаш хьалдара йоакко ю советаша. Цу хьасекъьха массеха нагал доалазе йиш я: 12 депутат юкъевоагIаш я нов. Е. Н. Гицантовас председателий ду № 14 йола депутатски совет. Совето бетт-бетта заседанеш ю, балха план утташ, харжархой тIалийбу. Ший заседанешка ладийгIаа ца улицай 2 комитета, новкъостий 2 суда, 20 тика, 13 дарена балхага, хьож харжархой наказаш мишта кхоачашду, ший территорера микрорайон цIена, хоза хилийтара дешашка.

Нов. П. Б. Демин председатель волча, № 1 йолча депутатски совета чувоагIа 19 депутат, цо а иштта бетт-бетта ю заседанеш. Цо ший заседанешка дувц тайп-тайпара дешаш: харжархой наказаш кхоачашдара, микрорайон хьалярен цIенъярен хьакъехьа. Совето № 15 йолча школен совхозен тIалийбу гражданаш (харжархой). Депутатий совето бувзам лоаттабу ший территоре тIарча улични 2 комитетаца, новкъостий 3 судаца, консервни промышленноста совнархоза.

Нов. Н. Ф. Литвинов председатель волча, № 19 йолча депутатий совето кIиранна цхьаза тIалийбу харжархой, ший ханнахьа хоаш ду къахьегамхой ерригача жалобаштеи заявленешти. № 7 йолча домоуправлене балха тIара деррига кхоачамбоацараш, къаьстта а чуIеча цIеной хьакъехьа дешашта юкъералараш дIалахара де дезар ду. Цо ший заседанешка дувц улицай комитетий, новкъостий судий, берий бешаний, тикай балха, пелучилищерча дешара-кхетама балха хьакъехьара дешаш. Депутатски совет иштта хьож ший микрорайон хозъяра, тоаяра, цига гаьнаш йогIара, из цIенъяра дешашка. Цу совета юкъевоагIа къахьегамхой депутатий городскойи районни Советий 12 депутат.

Нов. В. В. Бурделовас председателал деча, № 15 йолча депутатски совета юкъевоагIа къахьегамхой депутатий городскойи районни Советий 12 депутат. ХIара кIиранна гражданаш тIалийбу, ше уттаеча балха планах хIара бетт-бетта заседанеш ю, доккха практически новкъостал ду улицай комитетийи новкъостий судийи балха.

Депутатий совето ший заседанешка ладуцI улицай комитетий, новкъостий судий балхага. Иштта ладийгIар совето № 72 а 13 а йолча тикай, № 2 йолча школа-интерната, участкови уполномоченне балха хьакъехьарча дешашка. Микрорайон цIена, хоза, тоаенна лоаттаяра, гаьнаш йогIара дешашка хьож, харжархой наказаш кхоачашдеча хьнаре дакъа лоац.

Шоашта тIаьлхха гIулакх чIоагIагIа бехктоххаме а лоархIаш вIаштIехьбаьккхаб болх новкъостий Е. Н. Гицантова, К. А. Логинова, Н. И. Олийниченко, В. Н. Крашенин, кхыбараш председателаш болча советашка. Советаша шоай заседанешка дувц тайп-тайпара дешаш, царех дукха йоагIаш йола рекомендацеш а тел, решенеш а ю.

Белгалдаккха дезаш да, дукхача депутатски советаша КПСС Ленински райкомо вIашагIъехкача агитпунктий балха юкъе доккха дакъа лоацаш хилар. Цар дукха къахьег бахача наха КПСС ЦК Пленумий решенеш дIайовзийташ, вIаштIехьдоаккх лекцеш еш, эшачен докладаш еш, беседаш ю коммунистически общество хьалъяра декхараш кхоачашдара къахьегамхой уйла тIаерзаеш низаш оарцагIхоахаш. Депутатски советий дехкар да советаша беш бола берригга болх районе бахача наха юкъе пайдане болх беш йолча агитпунктий балхана айхха бувза.

Шоаш вIашагIъехка дукха да йоацашехьа а, депутатски советаша цхьадола толамаш даьхад балха тIа, дукхагIа йолча советашен цар председателашен нийса кхетадаьд шоашта хьалхашка оттадаь декхараш, безамца а чIоагIа бехктоххаме хеташ а хьажу цар шоай депутатски декхараш, хIаьта халкъо шоана хержа хиларах тарра, цар бизза кхоачашбу шоаех халкъа бенна тешам, цхьабакъда, гIалат хургдар, вагахьа санна кхоачамбоацараш ца а дувцаш, ниййса дараш а дайца со Iийча.

ХIанз харжархошта хьалхашка отчетни собранеш чакхъяха кийчлуш я ерригa депутатски советаш. Уж декхарийла а цига районни Советий, цар исполнительни органий, хIара депутатски совета практически балха хьакъехьа дувца.

КПСС ЦК Пленумий исторически решенеша хьнар айдь йола Ленински района депутатски советаш, района берригга къахьегамхой а санна, яха йоагIача тайпара накъагIортьа КПСС XXIII-ча съезда.

П. ВЕРНИК,

гор. Грозне Ленински районни Совета исполкома секретарь.

«СЕРДАЛО»

2-гIа оагI. 4 декабрь, 1965 шу.

ДЕРРИГАЧА МЕХКИЙ КОММУНИСТИЙ ИНТЕРНАЦИОНАЛЬНИ ДЕКХАР

(Чекхдаллар. Доладар 1-ча агlо тlа).

лаьцаш дегlадоладе вай, къовсаме латта дукха проблемаш къоастае вай.

Ший дика лоlам, деррига революционни низаш кхотадалара тlекхуш хилар дlа а хьоьцаш, цу агlо ха а вай парте гуччахьара полемика ца йолаю. Ший ала хlана ца хиларех дац цо из. Ленина кхетам луш хьалхдельча КПСС деррига шийисторе хана хоатта а баьб, лоатта а бу национализмана, догматизмана, ревизионизмана духьалара, марксизма революционни теоре принципиальни ларда тlа коммунисташ кхетабара тlехьара хьадда бола къовсам. Из массаза а хиннай, тайп-тайпара вастам а ехка, царца «сверхреволюционни» яраш а йолаш, коммунистически болам ийсача ноккъара баккха гlертача, тlаккха из ма дий болдлой класса гlулакх бахьан цо лоаттабу къовсам мелбар, моллагlча а оппортунисташца барт хургбоацаш.

Полемика ца лолош, сабар деш, КПСС ЦК из дора дунен халкъаьнга юкъерча коммунистически болама лакхача хьашташ тlара, империализмана духьала лоаттабеча къовсама хьашташ тlара. Империалистически низаш сихденнача хьалашка коммунистий мутlарашта юкъе барт ца хилар, гуччахьара полемика гlоргъяхар классови моастагlчоа дезар да, халкъаш мукъадахара болама хlама тоара пайда ийбу цо цу гlулакхах.

Новкъа за КПСС-и кхыйола марксистско-ленински партеши коммунистий гlулакхий цхьоагlо хулга lалашде гlерташ хилар КПК кулгалхоша могадаь тlа ца яцар.

Бакъда, гlулакхий барт хилар лиагlа цхьаннена а кацдолла йиш йолаш дац. Хlаьта хlара парте, хlара социалистически мехка хьашташ объективно цаlаш да, коммунистически болам социалистически содружества юкъарча хьаштоашта духьал хила йиш яц цар. Нагахьа санна салача дошашца доацаш, гlулакхаш социализм бахьан лоаттабеча къовсамъ хьашташ тlара хьадоагlа, тlаккха бакъ ца дича далац: чlоагlа барт а айгlа сийлахь-доккхача коммунистически эскара цхьацца йола отрилаш вlашагlкъаьста яле а, юкъарча моастагlчоа духьал лоаттабеча къовсаме цхьаца бартах гlулакхаш цо лададий цар позицеш цо мелъеш хилар, гlалаташ деча, харцахьа цо вугаш хилар, хlаьта вай юкъарча гlулакха цlенхаштта зе де а тарлургда.

Бартагlа гlулакхаш лоладелга доладара политика, марксистско-ленински партеех гlертнига лакхдара никъ вуламале ба беррагача дунен халкъашта юкъерча коммунистически халкъаш мукъадахарен болама, из чlоагlа lоткъ халача хьалашка классови моастагlчов духьал къовсам лоаттабеча капиталистически мехкашкарча вежарашка йолча партей балха а. Цо доккха зе ду дунен халкъашта юкъерча организацешта, цар балха тlехь хьахулийт дика йоацо атмосфера. Цо чlоагlа халача хьала тlа оттабу шоаш мукъадахара тlехьа халкъаша лоаттабу къовсам, дерригача антиимпериалистически низай консолидаци. Цу расколь-нически некъо къаьстта чlоагlа хlама тох, Вьетнама къахьегамхой Партия вьетнамски халкъа санна, империалистически агрессорашца лоаттабеча герзацарча къовсаме хьалхарча мутlаре латтача а цудухьа клотаенача социалистически лагерах цаl болча дунен коммунистически боламох хьаллацар къаьстта эшача а вежарашка йолча партейтеи халкъаштеи.

Цхьана гlулакхаш леладе ца тигар къаьстта кхераме да, из социалистически пачхьалкхенашка хьалхале лелаеча партеех доагlача хана. Социалистически система — из революционни низашта карагlдаьнна керттердар да, империализмана духьал лоаттабеча къовсама керттера чlоагlале я. Адамаш лорзагlа ца доалаш социальни прогресса новкъа дlахьалхашка ухилга lалашдеш йола фактор а из. Империалистически низаш сихденнача хана социалистически мехкий кхотадалар дохадар боккъалдар яьлча, шийна хоьшше революционни фронт мелъяра, довза а довзаш машара, демократена, социализмана духьал бараш хьаллацара нийса да.

Цкъа барт болаш гlулакхаш лелидара тlехьа латтача марксистско-ленински партей дзьга а хьадда а йолча позицена хlаьв фактически духьал йоах политически организацешни йола вlаши юкъе юкъ йоалара курс, коммунистически болам бохабара курс. Из курс дlахайлаю чlоагlа дорха Советски Союза духьал эгара вогlча оагlорахьарча антикоммунистически пропаганда уйла йола выступленеш а еш.

1917 шерара Октябрьски социалистически революци котъьнначул тlехьагlа дена империалистически политика ирад хаддана вай мехка духьал латт. Цул бахьанаш кхетадеш да. Ния бола экономически базен тlема низа-ци долаш йолча Советски Союзах лерхlа а йоагlаш лерхl машара, демократе, социализма моастагlаша шоашта дагалатта халкъа духьалара гlулакхаш чакхдахара йола керттера духьале. Шоашта дукхадар вшашехь, са а тохаш, Коммунистически парте хьалхлекца советски халкъо итташ шерашка хьалъьай из экономически база халкъа вахара хьал толдара, культура лакхъяра, вай мехка обороноспособность чlоагlъяра, эгара хьалхарча социалистически революце пачхьалкхенна историе тlадилла сийлахьдоккха интернациональни декхар мохулла боккхагlа толам болаш кхоачашдара.

Советски Союзах бlехадар, аьлдитт дуьца дагалье вай буржуазна моастагlий гlерт обществе революционни навкъаца организарна переплатмех нах шекбаха, коммунистически болама эгара сийрдагlар, деррига дунен хьахьетамкоашта эгара дезагlдолча социализмана карагlдаьннарех бола тешам бохабе, цар лоархlам шlеэнтбе.

Советски пачхьалкхе «капиталистически вахара юхатlайийраяй» ала империализма идеологаша дагалувца аьлдитташ цар маьххара тlехьаалар а хлъметтед керда, социалистически коммунистически общество хьалъяра исторически декхараш кхоачашдеча, империализмаца хоадам бола къовсам лоаттабеча керттерча низаша организационни дlакъастара тlахьехача дlакхар а коммунисте советаца тардала мегаш лерхlачар леладеча гlулакхаша ма совгlат кийчду-кх империалистически пропаганда.

Цу е вокх политически курса, цу е вокх гlулакха мах бача хана; хьана пайдана да из? аха хаттар оттаде эхаш хьийлал сийлахь-воккхача Ленина коммунисташта. Хьанна пайлана а Советски Союза, кхыча социалистически мехкашта, капиталистически мехкашка классови моастагlчоа духьал турпала къовсам лоаттабеча марксистско-ленински партешта тахан еш йола атакаш? Хьанна пайдана я политически организационни дlакъастара, коммунистически мутlараш дохадара йола курс? Цу хаттарашта дола жоп йоалув доацаш дика кхетадеш да. Иштта йола атакаш, иштта йола курс духьал империалисташта, машара, демократе, къамаш мукъадахара, социализма моастагlашта мара пайдана яц.

Вlарга ца гуш диса йиш яц цу тайпарча гlулакхаша эгара хьалхадар инициатораш lалаьмате доккха зе де тарлургхилар. Бокхъалдар аьлча, хьанах къаста а хьанна духьал вlашагlхета а гlерт? Мадарра аьлча укхаза дувцар да 1957 шерарча Деклараци 1960 шерарча Заявлене позицеш тlа латтача дуккха а дукхагlйолча марксистско-ленински партеех къастар, империализмана духьал лоаттабеча къовсаме цхьана гlулакхаш леладеча кортамукъален болама дуккха а дукхагlйолча отрядех къастар.

Империализмаца лоаттабеча къовсама керттерча дешаша доагlаш тlагlертта дlадех социалистически мехкий коммунистически партешен кхыча антиимпериалистически низашен цхьана гlулакхаш лаладелга. Лакхара революционни декхар кхоачашдеча принципиальноста тlум а шийнарча отношене дош тахан.

Американски агрессорашта духьал Вьетнама халкъо лоттабеча турпалча къовсамга чlоагlа хьожаш ца деррига дуна хlаьа. Иштта хьалашка цу е вокх коммунистически парте ший интернациональни декхар мишта кхоачашду тохкаш дола гlулакх да вьетнамски халкъо лоаттабеча нийсхой къовсаме цу парте из хьаллацар.

Советски Союзо да а ду, дерг а да деррига эшаш мех дола новкъоста турпалча вьетнамски халкъа. Советски Союза Коммунистически парте, вай халкъо сийленца кхоачашду шийна интернациональни декхар. ДРВ къахьегамхой Парте кулгалхоцеи правительстваи дукхаза а чlоагlа мах баьб цу новкъостала. Масала, вlалла дукха ха йоаццаш, Октябрьски социалистически революце 48 шу дизарца дувзаденна Вьетнама Демократически Республика премьер-министра ноп. Фам Ван Донга аьлар: «КПСС, Советски правительства, советски халкъа хьадда а хьинаре а хьаллоац деррига вьетнамски халкъ цо американски империализмана духьал лоаттабеча нийсхой къовсаме, хьаллоац ДРВ-и НФОЮВ-и нийса позици, массе тайпа новкъостал ду ДРВ-на цун обороноспособности экономикен чlоагlъеча».

Вьетнам хьаллацара тlехьа империалистически низай агрессивни активность юхатохара тlехьа хьинаре бокх шерра дlаболабаьб вежарашка йолча кхыча партеша а. Социалистически мехкий духхьалара материальни новкъостал, барт цхьоагlоп болам, средстваш гульяр, шоай эскараш Вьетнамо укийта реакционни правительстваш тоlаяр — уж а партей балха формаш, цар юкъейоалаю къовсама методаш.

Коммунистически болама цхьацца йолча отрядаша вьетнамски халкъа лоаттаду новкъостал ше мел доккха дале а, цу новкъостала эффективность дуккхача дакъе вежарашка йолча партейи социалистически мехкийи гlулакхий координацех тийша я.

Тlеххьарча беттай практико кхоачамиллал тешавеш хьахьехкад коммунистически мутlараш кхотадалар мелдаларах империализм пайда эца гlерташ хилар. Цхьана гlулакхаш леладергдац яхачо, агрессора цхьана духьал доваларах йола предложенеш тlа ца эцачо новкъарле ю вьетнамски халкъо лоаттабеча къовсама, новкъостал ду агрессора.

Хlанзара коммунистически болам хьабаьбар сийлахь-воккхача Ленина. Цо ехкай цун принципиальни идейни организационни лардаш. «Дерригача дунен тlара коммунизм бахьан болхлоша лоаттабеча классови къовсама цхьоагlо». (Соч., изд. 4, т. 31, оагl. 244) я йолаш шоаш мукъадбовлара тlехьа болхлоша лоаттабеча къовсама сийлахь-доккхий дешаш кхоачашдарах дола ленински васкет КПСС, кхыча марксистско-ленински партеша сийленца чакхдоах. Цу цхьоагlоно хlанзехь а йоккхий коталонаш аьлай революционни гlулакха. Тахан цунна духьалвулар, вlашагlкъастара тlаьхьедар из да революце хьаштех хадар, Ленина духьал валар, ленински наследи тlаэца ца тигар.

Вай ханарча дерригача революционни низий хьашташ цо лерхlаш царна дагалаттараши цаlаш хилара объективни характеро хьаххехьа а къоастиду царна юкъера гlулакхаш дохаде, шоаш-шоаш йолча къаьсткъаьстача отрядашта йийкъа дерригдунен революционни фронт вlашагlъаккха гlерташ леладу моллагlа а гlулакхаш юкъера а дохаргхилар. Цхьабакъда, дунен коммунистически болама мутlарий цхьоагlо йохае гlерташ дола тlа-тlа лакху гlулакхаш терпал ца деш дитача нийса хургдацар. 1960 шерарча Заявлене тlа ма-аххара, «марксизма-ленинизма, пролетарски интернационализма принципий ларда тlа дунен халкъашта юкъерча коммунистически болама цхьоагlо шlенхаштта лорадра, из цхьоагlо йохае тарлуш дола цхьаккха гlулакхаш ца леладайтар да къамаш шоай лоlаме хилара, демократена, машара тlехьарча, социалистически революце, социализми коммунизми хьалъяра декхараш толамца кхоачашдара тlехьарча къовсаме котало ниххара хиланза даргдоаца хьал».

КПСС чlоагlа латта а латтай хlанз латта а латт коммунистически мутlараш, деррига революционни низаш кхотаденна хилара тlехьа. Из гlийрта а гlийртай, массаза гlертарг а а марксизма-ленинизма принципиальни ларда тlа иштта уж кхотадалийта, империализмана, цун реакцен агрессен политикана духьаларча, коммунизма гlулакх котдалара тlехьарча юкъарча къовсама хьаштаи керте а лоаттадеш.

Принципий чотах компромиссаш лелаьяц вай парте цlаккха а. Цо массе хана лоатта а баьб, лоатта а бергба моллагlча а оппортунизмана духьалара, марксизма-ленинизма сийлахь-боккха хьехам телхабе мел гlертача духьалара барта гlоргбоаца къовсам. Из тlехьа тlайоагlача хана а чlоагlа гlоргьа коммунизм хьалъяра толамаш lалашдеча, вай деррига юкъара революционни гlулакх дlахьалхашка цахара новкъостал деча ленински новкъа.

Из ниъ вахарца техка ба, мехко, керттерча дlадехарашта, советски общества беррагача маха — болхлоша, ахархоша, интеллигенце керттерча хьаштаяша мекхдара ба, цудухьа из цхьа барт болаш мога в бу, дlазув доацаш чlоагlа хьал а лоац. Советски вака чlоагlа могаю вай мехка коммунизм хьалъяра эша эгара а дикагlдола хьалаш хьадара, социалистически содружества деррига мехкаш кхотадара а цар вlаши гlулакхаш леладара а, шоаш мукъадахара тlехьа халкъаша лоаттабу къовсам хьаллацара, машари тайп-тайпара общественни строй йола пачхьалкхенаш машаре яхилгем чlоагlдара тlаерааь йола КПСС арахьара политика.

Дерригача советски халкъа социально-политически идейни цхьоагlо, из Коммунистически партена, цун Центральни Комитета, цун съездий решенеша, КПСС Программо къоастаяь йолча цун ленински линена гонахьа кхотадалар — из ба советий мохк низ болаш эшаргбоацаши хилара хьаст, вайна хьалхашка латта декхараш толамца кхоачашдергхиларах бола тешам.

Ший дlаьхача а халача а, бакъда сий долча а сийлахь-доккхача а исторе хана дукхлаов халача хьалашка чакх а бийнаб, дукха халонаш эша а аьй дунен революционни боламо. Цу халонех чакхбийнаб из кхы а чlоагlагlа чlоагlлуши опытаца кхетам лакхлуши. Шек вала везац дац цун мутlараш дохаде тlерташ хиларца хlинз тlаэтта халонаш а эшаергхиларах. Цунна дола тешал да вежарашка йолча партеша коллективно lоаль lалаьмате йоккха опыт, империализмана духьал, машарен социализмаи сийлахь-йоккхача идеалашта тlехьа лоаттабеча къовсаме цхьа барт болаш гlулакхаш леладе беррагача революционерий бола бохаргбоаца лоlам.

Экономически эсала боахамаш опытни кадрашца чIоагIдар

Чоалхане а дуккхача тайпара а ба социалистически юрта боахам. Из кхетамца лолабара дукха хоаш а опыт йолаш а хила веза кулгалхо. Вай колхозашка а совхозашка а мел дола дика лераш, эгара хьалха lилман говзалашна, хlаьта дийна lожа а еш хьалха латта опыт юкъехкахьарца карагlдийна да. Цудухьа эсалча колхозий экономика лакхъяра декхар кхоачашдара чlоагlа лоархlийе да кердалар, хьалха латтар чакхдаккха гlерташ, шоай балхах дика кхеташ, из вlаштlехьбаккха хоаш бола кулгалхой совхоза, колхоза, бригадина фермана керте латташ хилар, тlаккха хьалха латтача технологех болх берзба производства, юртбоахама культураш лелара толамагlа йола приемаш lомаерзъа нах, хlаьта из бахьан долаш лакъара боахам экономически кхы а чlоагl а лургба, рентабельни а хургба.

Белгалдаккха деза, экономически чlоагlа доацача боахамашка къаьстта кадраш хьахаржар, дlа-са шийсъар, царна кхетам балара хьакъбохьара парте директиваш кхоачашъяра укх тlеххьарча шерашка вай республика дуккхача совхозаштеи колхозаштеи, къаьстта экономически эсалча боахамашта керте дика кийчбенна, специальни образовани йола кулгалхой оттар. Дика теоретически кийчбенном йоккха практически опыт йолаши бола нах латт дуккхача бригадашта, фермашта, отделенешта керте, цудухьа цхьа дола цlехьадуеш хинна боахамаш хьалха латтарий мутlарашка дуьл.

Ножай-Юрта района Орджоникидзей Асламбек Шериповей цlерах йола колхозаш цхьан климатически хьалашка дла, цхьабакъда, баьча балхах хьахуларан тайп-тайпара да. Опыт йола. ший болх дика боаза коммунист Д. Хусихаджиев председатель волча Орджоникидзе цlерахча колхозе оахаш 380 гектар лаьтта да, Асламбек Шерипова цlерахча колхозе — 1470 гектар я, хlаьта а'цар ахчан доходаш цхьатарра хlинн яц, аьнна я. 1964 шера Орджоникидзе цlерахча колхоза доход 82 эзар сом хилар, Асламбек Шерипова цlерахча колхоза доход 84 эзар, хlаьта укх шера нийс бетта Орджоникидзе цlерахча колхоза 46 эзар сома Асламбек Шерипова цlерахча колхоза 47 эзар сома а доходаш. 100 гектар лаьтта дилача Орджоникидзе цlерахча колхоза доход 12 эзар сом хул, хlаьта Асламбек Шерипова цlерахча колхозе 3,2 эзар сом мара хилац, вешта аьлча Орджоникидзе цlерахча колхозе лаьттах диазза дикагlа пайда оц вокх колхозе эцачул.

Кхы а масал доаладергда вай. Сунженски района «Восход» яхача экономически эсалча колхоза керте латт коммунист С. Ферзаули. Ший гlулакхаш дика тоадаьд колхоза. Дlадахача шера латтайна лаьрхlача культурай хьунъкъам цхьан гектара тlа 13,4 центнер мара ца хиннача, укх шера 25,6 центнер я. Валови шура яккхар 25 процент лаккхденнад, дулх — кхаза дуккагlа лаккденнад. Шура кийчъяра плам 101 процент кхоачашъяьй, хlаьта соакха пачхьалкхенна дlаеннача тlаьа итт процент дуккагlа дlаеннай укх шера. Хlаьта хlинз пачхьалкхенга дулх доххара шера плам хана хьалха кхоачашъе лерхlаш я колхоз. Соакха нийс бетта колхоза ахчан доход 50,7 эзар сом хилар, хlаьта укх шера цу хана 83,3 эзар сомага кхаьчар из.

Юкъара боахам чlоагlбаларна колхозхой хьал-торе а тоалу.

Кхыча боахамашка санна лоамии районашка укхача боахамашка а производство шеръяра пайда ца эцаш дукха торонаш я. Цудухьа бакъ бац болх во латтар, къаьстта халонаш нийслуш хилар. бахьан долаш да, ялам, бехкала бувла гlерта кулгалхой.

Лакхе доаладаьча масалаша дувцар кхылар да — цар дувц, торонех бlаза пайда эцара хьахха теркам тlабахийта, цар творчески хьинар боахама экономика чlоагlъярах дlахо дегlайоалаяран тlадераяа кулгалхошта дарах.

Грозненски района «Старо-Юртовский» яха совхоз дуккхача хана тlехьаюсачарех я. 127 эзар сом зе хулаш чакхдаьккхар цо дlадаха юртбоахамь шу. Цу тlехьабусача боахама керте оттар агроном коммунист В. Селим. Партийни организаце новкъосталца, специалистий инициатива дегlа а кхувлаш, дуккхача шерашка ший болх беш хьалоагlача нов. Селина коллективаца цхьана пайда лургбалаш тоабир зе деш хинна боахам. Укх шера нийс бетта — 26 эзар сом пайда хиннаб совхоза.

Сунженски района Цlеча Эскара цlерах йола колхоз боккха боахам ба. Хlара шера дукха ахчан доходаш чуляь цо, цхьабакъда, тlеххьарча хана ший торонех бийза пайда эцадар. Колхозхоша шоай тхьамадалла керйар лакхехьара дешар дийша агроном коммунист Л. Ясинецкая.

Деррига цхьа шу мара дац нов. Ясинецкая колхоза председателалла болх беш йолл, цхьабакъда, дахача шерашца нийсдича дукха хурцамаш хиннад цу тайп-тайпара отраслеш йолча боахаме. Ялатий культурай цхьан гектара тlара хьунъкъам 17,9 центнер хиннача 24,3 центнерага кхоачаш лаккхбелар. Соакха 4700 тонн мара ца хиннача укх шера 6900 тонн ялат чудера. Еррига соакха яьккха шура 1009 тонн хиннача 1116 тонн яьккхар укх шера, хlаьта дулх 217 тонн мара ца даьккхача укх шера 274 тонн даьккхар. Пачхьалкхенна ялат дlадалара шера плам 113 процент кхоачагlа ноябрь хьатlакхоачаш дулх —99 процент, шура — 95 процент, фуаш — 121 процент кхоачашйир колхозо.

Колхозхой творчески инициатива дегlайоалаярца, къахьегама дисциплина чlоагlъярца, юртбоахам дlахо дегlабоалабара КПСС ЦК мартовски Пленума оттадаь декхараш кхоачашдара, уж сарцагlбахарца шоай практически балхана доккха новкъостал дир колхоза къонача председатела парте районни комитета, партийни юкъьаьнарча организаце.

Кулгалдеча кадраша коллективаца цхьана уйла тlайохийташ хьалхашка латта декхараш кхоачашдара тlаберзабаьа болх баро, керда дари хьалха латтари производства юкъедоаладаро боахама экономика чlоагlъеш хилар хьагойташ дола масалаш дукха доаладе йиш я.

Производственно - финансови балха дика итогаш йолаш ер юртбоахама шу чакхдакха торо я дlадахача шера денаш даьча Наьсарен района «Октябра 40 шу», Гудермесски района «Дружба», «Новогрозненский», Грозненски района № 1 йолча совхозий.

Цхьабакъда, цхьацца йолча колхозашкарча, совхозашкарча, районашкарча партийни организацеша, юрта боахама районни производственни управленеца кхоачам болаш гlулакх дац экономически эсала колхозаши совхозаши опыт йолча кадрашца чlоагlъяра, цу тlа а бригадашта, фермашта отделенешта керте квалификаци йолаш, шоашта деза де дlаеннача социалистически юрта боахама участкашта хиланза яргlоаца знамени опыти йола нах латтадага а могийт, хlаьта цхьацца йолча хана боахамашта керте тешамбоацаа нах нийслу.

Колхозаштеи совхозаштеи кулгалдара дика опыт кlоаргга, масса оагlорахьарен хадданеш lома а еш кlезигагlа опыт йолча кадрашта из дlайовзийта декхар дlа я парте районни комитеташи юртбоахама производственни управленени. Цу ларда тlа лакхъе еза хlара боахама экономика.

Кадраш кийчъяра, цар квалификаци лакхъяра дукхагlа теркам тlабахийта веза. Экономически эсалча колхозаштеи совхозаштеи кадраш кийчъяра шефства хьисапе новкъостал де деза хьалха латтача боахамаша, хlаьта иштта цу боахамашкарча бригадашкеи фермашкеи болх вlаштlехьбаккха а.

Партийни комитеташка кадраца болх мишта бу хьожаш хилча бакъахьа яр парте райкомаш.

Дуккхача профессех йола кадраш кийчъяраи цар говзал лакхъяраи дола дешар дlадоладе деза ха хьатlаккховчай, хlаьта партийни организацей декхар да дешар лакхарча боаране вlаштlехьдаккхар, дукхагlа колхозхой, совхозий болхлой, звеной кулгалхой цу дешара юкъеоазар, кружокаштеи семинараштеи кулгалде квалифицировании специалисташ хьожабар, тойтара пособеца уж lалашбар, хьалха латта опыт lомаелга вlаштlехьдаккхар.

Шоаш lомадаьр совхозашка, колхозашка беча балха юкъедахьара, шоаш бехктохкама болга дlадовзийта деза наха дешара хана.

КПСС XXIII съезда сийна къахьегама вахте а этта лакхара социалистически декхараш тlайийцад юртбоахама къахьегамхоша. Юрта боахама продукташ дlахо а совъяхара уж декхараш кхоачашдарех сонгlа кхы доккхагlа декхар дац цхьаьна а колхозхочун, совхоза болхлочун, хlара кулгалхочун.

К. САВЕЛЬЕВА,
КПСС обкома юртбоахама отдела заведующий заместитель.

ХьатIахулача шера хьувкъам хIанззе а кийчбе

Семилетка тlеххьарча шера белгалара толамаш даьхад республика ахархоша ялата культурай хьувкъамаш лакдара, хlаьта долча ялат дукхагlа даккхара а даьхъе.

Цунца цхьана, нагахьа санна юртбоахама шера хьалххагlо дьча итогашка хьежача, вайна гучадаргда хьалха латтача дуккхача боахамашта ийсса тlехьаюсаш йола колхозаши совхозаши а вай кlезига ца хилар, цар лаьттана бала йиш йолаш бола пайда хьалуш ца хилар — хьувкъамаш геттара доха хилар.

Дукхача шерий практико хьахьокх, агротехника телаьеш хьатlадоагlача шера хьувкъам лакхбара кийчо ца еш долча боахамашка дlайийна хlамаш ца хьувкъаш хилар.

Вешттала, гlодуаргаш эгара йогlа хlанз хиннай укх шера Шаьла района колхозийи совхозийи дикача лаьттанашка? Иштта во хиннай цига хьажкlаш а.

Уж культураш во хьувкъара бахьан лаха деза эгара хьалха лаьттана обработка во ярахи кхаш хаьржаьа хайт ца дарахи, фу дlатасса деза хlанаш телхарах, фу во хиларах.

Малагlа специалист - агроном е ахархо ва дьалххагlа а зибь ахар хьатlадоагlача шера бlаьстен юкъе дlайийна культураш хьувкъаьнара болга тешам бола ца хоиш. Хlаьта из лоархlамера гlулакх миштта вежаду [illegible]

1966 шера [illegible]

[illegible] ковской, Ножай-Юрта, Советски, Ведана районий колхозашка. Бlаьстан юхье дlие еача хlамай кхоалагlа дакъа дика кийчдаьча лаьттанца lалашдаьдац цу боахамашка.

Наьсарен района совхозашка хьатlадоагlача шера хьувкъана лаьрхlа аьха зибь 39 процент мара яц. Хlана а башка цу бахха багоаа болчоа тарлбац уж — укх тlеххьарча 10 дийнахьа ерригача районе аьха зибь 1323 гектар мара яц.

Цу лоархlамерча агротехнически мероприяте йоагlача тайпара уйла яц Малгlабика боахмашка а. Хlинначул тlехьагlа 18 эзар гектар соагlа зибь аха езаш я республика колхозаши совхозаши 1966 шера. Бlаьстан юхье дlаюргйолча культурай хьувкъам лакхбара дика кийчдаь лаьтта lалашдар духьа.

—Техника тоъаш, тракторашта ремонт ю ха хьаххьчай, цудухьа зибь ахара тlехьадисад тхо,—яхаш бахьанаш довх цхьадолча боахамий кулгалхоша.

Ала дезаш да, юртбоахама балхаш кхашка харцахьа леладеча цоттигашка трактораштей кхыча юртбоахама машинаштей ремонт яра графикаш тоттаеш хилар. Шу чакхдалаехьа колхозашкеи совхозашкеи графикаш тоае лерхlаш 1235 трактор я, тlеххьарча кварталах ший бутт дlадаьннаб, хlаьта ремонт яь яьннараш цу 600 машина мара — [illegible]

Тракторашта ремонт яра гlулакхаш хьалхагlа а санна тlехьа дисад Ачхой-Мартана, Надтеречни, Наьсарен, Шелковской районий боахамаш. [illegible]

районе—3, Шелковской—6, Надтеречни — 7, Урус-Мартана — 8, Сунженски Малгlабикен районашка нийс-нийс.

Цу районашка а кхыча районашка а цхьан трактора ремонт ль хlан цхьан дийнахьа. Дукхача хlамашта укхаза бехке ба колхозийи совхозийи механизаторашки хиннад ца lеш, тракторашк ремонт ль яхара графикаш кхоачаш ца еш, колхозийи совхозийи тракторашта а кхыча юртбоахама машинашта а эша запасной оатхалаш lалаш ца еш бола «Сельхозтехника» объединене мастерскешкара болхлой а.

Дукхача хьале хьатlадоагlача шера хьувкъам лакха хулга дикача сортах дола фу боахамашка шоаш lалашдарах тийша хургда.

Дукхача боахамий кулгалхойи специалисташи ба цу лоархlамерча гlулакха лерттlа уйла ца еш.

1966 шера дlаюргйолча хьажкlий фу 84 процент мара lалашдаьдац ерригача республика бlарча хьайийцача, кхы дукхагlа кийчдаьдац из ялата-бобови культурашта а. Бlаьстан юхье ювча культурай фу вшачул кlезигагlа дlаоттадаь укх шера.

Масала, хьалацаргдlа вай Наьсарен района боахамаш, царна эш 360 тонн хьажкlий фу, хlаьта дlатасса мегаргдола фу дац 178 тонн мара — ахане кlезигагlа. Кхы а кlезигагlа [illegible]

1965 шера 1-ча декабре кхоачалца мел зибь аьхай, мел фу [illegible], мел тракторашта ремонт яь хьакхоацаш йола
СВОДКА (план процентагlа лоархlаш)

	Бlаьстан юхье дlаювча культурашта фу lалашдар	Аьха зибь	Ремонт яь тракторашта
Ачхой-Мартана	94	99,7	34
Ведана	14[illegible]	82	42
Грозненски	8[illegible]	103	59
Гудермесски	4[illegible]	103	52
Малгlабика	146	77	62
Надтеречни	105	99,7	34
Наьсарен	77	39	38
Науурски	76	107	68
Ножай-Юрта	45	66	53
Советски	61	66	50
Сунженски	121	95	35
Урус-Мартана	141	98	62
Шаьла	131	93	61
Шелковской	91	67	36
«Грозвино» совхозаш	26	93	43
Консерви. пром. объедин. совхозаш	84	95	—
«Скотооткорма» треста боахамаш.	228	90	56
Республикански юртбоахама опытни станци	118	109	59
Ерригача республике гlолла	102	90	49

Ханнахьа тоаяь яккха техника

Во лел Шелковской района боахамашка зибь оахилга. Из цар укх шера [illegible] хьалхаьдац. 25-ча ноябре дукхьала «Коммунизмага бода никъ» яха колхоза мара зибь аха аьннадац.

30-ча ноябре Кирова цlерахча колхозе хилар са. Укхаза зибь аха 15 ноябре мара болабеннаьдац. Еррига 800 гектар зибь ахийнадар, тlаккха планах аха езар 1300 гектар я.

Колхоза кхаь бригаде зибь ахаш [illegible] агрегат йоал. Хlара зибь ахаш кхоллача трактористаш оттаяь [illegible] 5,3 гектар хилча, нагахьа санна цар шин сменах зибь оахаш болх [illegible] зибь аха баьнна хургбар уж.

Шин сменах зибь ахара дола гlулакх [illegible] аьнна хаттар яча, механизатораш кlезига ба яхаш дувц [illegible] бригадира.

Каст-каста тракторий [illegible] латташ хул укхаза шоаш йола запасной оатхалаш ца хилар бахьан долаш. Иштта 30-ча ноябре шин трактор латтар [illegible] бригада [illegible]. МТЗ яха № 35—50 йола трактор [illegible] укхаза латта [illegible] ца хилар бахьан долаш. Из цхьашахьа [illegible] разгlаш, йоах бригадира.

Дукха латт укхаза тайп-тайпара юртбоахама техника. Йиъ культиватор, бардl сеялка, ворхl сенокосилка [illegible] я. [illegible] ремонт [illegible] бригадашка а.

Дукхагlа [illegible] «Сельхозтехника» районни отделени бехке ю [illegible]. [illegible] кварталее 14 трактор тоаяь яккха езаш яр колхоза. Хlаьта [illegible] мара тоаяь ца ях. Колхоза кхы трактор латт «Сельхозтехникех» [illegible], бакъда, уж [illegible] гаьна-м я. Тlаккха ремонт дика а яц царна. Дукха ха йоаццаш цар тоаяь яьннай аьнна [illegible] № 35—31 йола ДТ-54 яха трактор юха цу сахьате [illegible]. Из хlанз а ремонт лаху. Цу гlулакха «Сельхозтехника» бехке [illegible] кулгалхой [illegible] юртбоахама [illegible] колхоза кулгалхой [illegible] бехк бац.

С. МАЙСИГОВ,
тха собкор.

ИДЕЙНО КХЕБЕ СОВЕТСКИ НАХ

Укх деношка хилар «Знание» ахача общества республикански организаце IV-гIа конференци. Цун делегаташ бар — цIи хеза Iилмахой, инженераш, лораш, хьехархой, юрта боахама специалисташ, партийни, советски, комсомольски болхлой.

Отчетни доклад йир «Знание» общества республиканск организаце правление председатела нов. Дудерайна.

«Знание» общества Нохч-ГIалгIай организаци ений, — аьлар докладчико, — иний конференце идейнни организационни чIоагIъенна.

Отчет лоча юкъагIа, моттигерча партийни органаша нахаддаш новкъостал дар бахьан делаш, шоай лоIамах дукхача наха дакъа лоацаш йола республика интеллигенце организаци а хинна дIааттай общество. ХIанз цун мугIарашка ва 6100 саг.

Лекционни пропаганда Iилмани идейнни чулоацам бодаш, тематически никъ болаш хилийтара дукхагIа терко е яьнай общества республикански районни организацей правленеш. Лектораша доача новкъостала хела тIеха араьйккхай знаней тайп-тайпарча доакъошта хетаь 110 материал.

Общества республикански организаце лекционни гIулакхаш шерагIа доаржадара, ешача лекцей идейни боарам лакхбара новкъостал дир Iилма-методически советий болх а «Знание» ахача общества юкхьанцарча организацей болх а тоабаро.

Цу дакъе дикагIа толамаш даьхад Заводской, Ленински, Старопромысловски, Наурски, Сунженски, Ведана, Шаьла, Шелковской, Наьсарен районни организацей правленеша. Знанеш пропаганда яра юкъейоалаю массе форме. Организацешка лекцеш ешара дукха вIашагIтехача наха лекцеш ешара нийсса каст-каста еш я хIанз экономически Iилма - производственни конференцеш, тематически сайренаш, хаттарийн жопийн сайренаш, кагирхошта диспуташ. Iилмани политически знанеш йоаржаяра гIулакха чIоагIа теркам тIабохийт халкъа университетеш вIашагIйохкаро. Знаней тайп-тайпарча доакъошта лаьрхIа республике вIашагIъеллача 18 халкъа университете дешаш 700 гарга саг ва. Грознерча кагирхошта лаьрхIа вIашагIъеххай 2000 саго ладугIаш йолча, физиках, математиках, химех, литературах ешача лекцей бIаргча циклаш.

Лакха квалификаци йолаш боа лектораш - общественникаш ба «Знание» ахача общества организаце, — йоах докладчико. Лекцеш дика еша ховш хиларах республика къахьегамхоша де а доагIаш сий ду, цар, дукхахадаьа бовзаш, лоархIаш ба уж. Царех ва профессор Забаринский, Iилмай кандидаташ кп. Абазатов, Аллахвердиев, Тавакалян, доценташ Шерстюков, Литунов, зоотехник Киров, инженер Куплевацкий, агроном Куюмджиев, зоотехник Х. Албогачиев, пенсионераш Нальгиев, Жуков, Косяков, Мешеряков, лор Сулаев, дукха къыбараш.

«Знание» ахача общества лоархIам масса тайпа Iилман знанеш халкъо дIадехараш эттара дикагIа кхоачашде дезаш йола организаци из хиларах тарра лоархIам лакхбенна хилар белгал а доаккхаш цунца цхьана теркалде дезаш республика общества организацей балха боарам парта XXII-ча съездом цул тIехьагIа хиннача КПСС ЦК Пленумашеи хьалхашка оттадаьча хIанзарча идеологически декхарел лохагIа биса хилар. Лекционни пропаганда юкъе хIанз а кIезига яц формални шаблони, хIана а эсала я лекцей тематика!

Общества балха тIарча керттерча кхоачамбоацарех цаI да лекционни пропагандах хIана а кIезига пайда боалаш хилар. Цхьаболча лектораша еча выступленешка кIезига новкъостал ду городашкеи юрташкеи баха къахьегамхой производственни планаш социалистически декхараш кхоачашде вариагIбехара. Дагакхаьба еза «вай пропаганда, вай бухтал, вай брошюраш халкъо боккъонца дIатIаэцаргдола а цунах хьахулаш йола результат халкъа боалам тоабар хургйола а гIулакх де дезаь» аьхача В. И. Ленина указани.

КПСС ЦК сентябрьски Пленума решенешка хьежна цIаккха а дацар ца йоалийташ уйла е еза къахьегамхоашта материальни моральни стимули цаIаьх пайданагIа йолча тайпара уж вIашагI цхьана тараьрем принцип дIайовзийтара.

Iилма - атеистически пропагандах ешаш йола лекцеш укх тIеххьарча хана кIезиг-дукха дукхагIа хиннайе а, цхьаьккха система йоацаш делаш. ЦIенхаштта, хьалххагIе уйла а я хийчъяь, массе а тайна баха нах, эттара хьалхарча аргIанна кхелнах, чуозаш йола дийна дукхаьлерча балха система яц.

Уж белгалдаьха цIенхаштара кхоачамбоацараш хилара керттера бахьан да общества президиума, правленей, хIаьта иштта Iилма-методически секцейи комиссейи организаторски болх меаа хилар. Общества республикански районни организацей правленей пленумашка яь дукхха дика решенеш кхоачаш ца ещ юс.

Советски халкъа семилетка задании толаме кхоачаш а еш, наькъа дода хьаьсарча парте XXIII-ча съезда. Общества организацеш декхарийла я дукхача наха знаней тайп-тайпарча доакъех тIа-тIа дукхагIа дIалехаш дола духовни гIулакхаш дизза кхоачашдар, Iилманех техникаьнех, культурана а хьалха даьттача производственни опыта а хера карагIдаьйнарашта пропаганда яр, буржуазни идеологеца, дIайхача замах наьха сакхетам чу дисача воча гIулакханица лоаттабеча къовсаме хьинаре дакъа лацар, Iилман мировоззрени вIашагIехьъаккхара, берригача къахьегамхошта коммунистически морала принципаш чуйоссайра новкъостал дир духьа шиш болх а общества хIара члена болх а мамотга тоабе.

Советски пачхьалкхен кхетта 50 шу дузаш хиларца дуввадена лекционни пропаганде къахьтта лоархIаме да Сийлахь-Йоккхача Октябрьски социалистически революце исторически лоархIам, СССР халкъий а дерригача адамий а кхелашта це и влияни хьахьоккхар. Советски Iаьдал даьча дена халкъа карагIдаьйна доккхий хIашам дувца.

Цунах хетта, дог теша а дена хьаьдьонка беза КПСС Программа кхоачашъяр духьа советски халкъо лоаттабу боккха къовсам.

Общества ерригача организацешеи берригача членашеи хIаьд ца луш терко еш хила беза наьха сакхетам чу къаьнарча замах юкедисача воча гIулакхашца, цу дакъе эттара чIоагIагIа чувиначча дыний харц уйлашца лоаттабу къовсам. Дына харц уйлашца толаме къовсам лоаттабера ас хIанзарча дынех дынех тешарийн сакхетамчул психологецех гучадуьлача цул гIулакхашта Iилман хьакъаца характеристика луш тIагIертта, хьалхашка оттаза декхар кхоачашдара тIаераль атеистически пропаганда.

Дынаца лоаттабеча къовсаме идеологически балха дерригача средствах пайда эца беза, аьлар докладчико, хIара районе баха нах дын чу берара бахьанаши маIани боккъонца ммиттад а ховш, атеистически пропаганда е еза даьлах тешаш болча массе тайпа наха юкъе.

Вай республика хьалашка къаьстта йоахо е еза кхалнаха юкъе еш йола атеистически пропаганда чIоагIъяра. Атеистий кеттел, общества берригача члений а гIулакх лархIа деза атеистически пропагандах.

Знаней тайп-тайпарча доакъой специалисташа хьинаре дакъа лоацаш хилча мара вIашагIехьаргдац хIанзарча замо дIадехарий боарамга кхоачаш атеистически пропаганда йе, из кIоарга Iилманца юзаенна, дог тешадеш, наха дIатIаэцаргйолаш хилийта. ДукхагIа атеистически наькъаца пропаганда е еза биологически, медицински, химически, кхыча знанешта. ШерагIа пропаганда е а тIагIертта нахара юкъеккуьза а деш керда цIейшш обрядаш, дынахи низахи нах хьахоалабара лоархIаме средство из хиларах тарра царех пайда а эцаш.

Общества балха юкъера белгалара моттиг дIалоацаш хила еза кагирхошта юкъе политически Iилманаш знанешта еш йола пропаганда. Кагийча нахаи мехкараштеи хьалхашка лектораша еш йола выступленех чулоацам дика болаш къаьстача формехи хила еза.

Укх тIеххьарча хана комсомольски организацешца цхьана дукхагIа лекцеш ена, тематически сайренаш е, къамаьла журналаш деша, диспуташ е баьннаб общества лектораш. Кагирхошта кхеташ бахара гIулакха боккхача лоархIаме да революце ветеранашца. Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIем тIа дакъа лоацаш хиннарашца, хIаьта иштта къахьегама турпалашца вIашагIкхетар. Кхетама балха уж ерриги формаш мамотга шеръе еза.

«Знание» ахача общества ерригача организацей лоархIаметIара декхар — республике дахача халкъашца пролетарски интернационализмах доттагIлени уйла йолаш къахьегамхой хьалкхебелга лархIар. Советски патриотизма къамаьл дIадербараш ца лоархIача тенденцеца таръала йиш йоацилгах боккъонца дIакхитабар, советски наьха шоай Даьхенцара безам СССР халкъий сий дарцеи вежарашка доттагIал хиларцеи органически тардар национализми шовинизми лелаярца мамар хургбоацача уйланца нах хьалхебар.

Лекционни пропаганда йоаржаелгга лекторий составага хьежа хургда. Вай республике вахаш болх беш ва дукхагIа бераш республике бахача наха юкъе лекционни пропаганда эзургйолаш яза, лакхерен юкъера специальни образовани йолаш дола 30 эзар сонгIа специалист. Общества ерригача организацей декхар — цу доккхача эскарах пайда эцар, республика къахьегамхошта коммунистически кхетам бахар санна долча бакъахьарча гIулакха юкъе цар шоаша доагIаш дола дакъа лоацаргдолаш, общества балха уж юкъеозар.

Эттара хьалха пленишка къамаьл дир ВЛКСМ обкома секретара нов. Мадагова. Цо дийцар республика кагирхошта идейни кхетам бахара комсомольски организацешца дIахьача боккхача балхах лаьца. Кагирхошта беш болча балха юкъе, — аьлар цо, — пропаганда тайп-тайпара формаш я: диспуташ, тематически сайренаш, дешархой конференцеш, иштта кхы дукха. 35 саг чувоагIаш лекторски группа вIашагIъеххай комсомола обкоме. Цун членаша 400 сонгIа лекци йийшай кагирхошта. ШоллагIа шу да атеиста клуб йолх беш йола. Нов. Магадова белгалдаьккхар комсомольски организацей лекторски группаштеи общества организацештеи юкъе хIанз а меда бувзам латтиига.

Iилма-технически знаней пропаганда еш йолча Iилма-методически совета балхах лаьца къамаьл [illegible] цун председатела, Грознески мехкдаьтта института хьехархочо профессора Забоцинске. Ораторе белгалдаьккхар лекционни пропаганда яра республика Iилмахой тIаоаш бензага.

Безаме къамаьл дир Каргалински станица общества юкъхьанцарча организаце председатела Струева. Цу организаце членаша дукхьал укх шера 500 сонгIа лекци йийшай юртбоахама къахьегамхошта.

Нов. Костукова дийцар лектораш — международникаш кийчбелга дикза даргдоаца хIаьа донга.

Къахьегамхой, къаьстта кагирхой, тIема - патриотически уйланца кхебарах лаьца дийцар тIема секце председатела нов. Хромченко.

Общества Наьсарен районни организаце председатела м. Арсельгова белгалдаьккхар общества членаш хьинаре дакъа лоацаш, ирта къахьегамхошта юкъе атеистически болх хIалхьош хилар. Укх шера организаце членаша оттаб 60 саг.

Конференце иштта къамаьлаш дир КПСС Старопромысловски райкома секретара Бекетовас, лектора Черновас.

Дагестански Къилбаседа-ХIирийн республикай цIерах конференце делегаташ хьайъал беш къамаьл дир «Знание» общества Дагестански организаце бехктокхала секретара нов. Алтуханова.

Конференце къамаьлаш дир РСФСР «Знание» общества председатела заместитела нов. Андросова, парте Нохч-ГIалгIай обкома секретара нов. Бокова.

Конференце хержар правлени ревизионни комиссеи. Правление председатель хержа нов. Дудерайн, цун заместителаш — Саламов Забаринский, бехктокхама секретарал-ла — Попков.

Кемаш деча херсонски завода стапелаш тIара хи тIа даьккхад бекьа мухь кхухьа «Парижская Коммуна» яха газотурбоход. Массаларча Iанара - турбинни двигателашта меттел цу тIа оттаьй 13 эзар сова низ бола газони турбинаш. Конструкцега дилача шоай тайпара йола уж белгалйоал дозал дIанига хиларцеи доагор кIезига доагадеш хиларцеи. Хьаштдолчча хьа сиха дIа-юха дерза йиш хулийт кемага юхадерзача хама хьекха пескаш а доахкаш йолча хий чухьеккача къаьстача винто. Цун диаметр — 6300 миллиметр. Доагор кIезигагIа доагадергдолча тайпара хержай газа параметраш, хIара дола массаза лу винто боакка гон гIаш.

Рулевой рубкерча бIаргчача цхьан рукоятке ю газо-турбинни установканеи гребневи винтаи управлени. Атта дIа-юха дерзаш хилар бахьан долаш буксира новкъостал ца эшаш аха йиш я «Парижски Коммуна». (АПН).

ВОДОХРАНИЛИЩЕ ХЬАЛЪЕЧА

Грознески района Алхан-Кале сихденнад водохранилище хьалъяра балхаш. 250 кубометр чуйода ши резервуар хьалъь а баьнна 650 кубометр чуйода ши резервуар хьалъяра балхаш йистедоахаш йоах Симаев Ризаутдин керте латта бетонщикий бригада.

Бетонщика болх хала бале а нормаш 130 процент кхоачашъь кхаллаха Гайрбекова Сацитас, Темирханова Лайлас, Хизирова Есийтас. Конституце ди хьатIакхачале деррига балхаш йистедоахаргда оаха, — йоах бригадира Тимаева.

Я. ЦУЕВ.

Школай хьашташ кхоачашду

Нохч - ГIалгIай республикера «Главснабпрос» яха магазин гойтара пособешцеи школьни товарашцеи вай республика школаш Iалашъеш я. Централизовани хьисапе Львовера, Москвера, Ленинградера, Омскера, иштта дукхача кхыча городашкара хьаух магазина пособеш цун заказах. Хьакхаьчи химе, физика, биологе гойтара пособеш школашка дIахьожаю магазина коллективо. Къаьстта дукха эшаш, школашка хоаттаеш а ерсий мотти литературен хьехарашта эша гойтара пособеш. Укх шера кхоачамхилал лиар уй, хьатIадоагIача шера шоаза дукхагIа заказаш денмад магазино цу товарашта. Цул соцгIа, деталаш, мебельни щиташ, телевизораш, радиолаш, иштта кхыдола школьни товараш шоай низаница Iалашдаьа магазина коллективо.

Магазина хIара болхлочоа гIулакх де цхьаьца район тIачIоагIъяьй. Шера цхьаьалагIа кхартьа чакхъялало ши-ший районашкарча школашта эшача товарашта заказаш кийчду цар. Цул тIахьагIа «Главснабпроса» магазино просвещене Министерстве гIолла централизованни хьисапе кхоачашду уж заказаш. Белгалдаккха дезе, хьадоагIаш дола дефицитни товараш республика районий школашка мара магазино дIа ца хьожалега.

Укх шера товарооборота план 20 декабрь хьатIакхачале кхоачашъе, 15820 сома пайда ба аьнна социалистически декхараш тIаийцадар коллективо.

ХIара бетта план 120—130 процент кхоачашъеш хьайоагIа магазина коллективи, хIанале кхоачашъяьй цо 1965 шера план. Товарооборота шера план 310 эзар сом йолаш хIанале 338 эзар сома товарооборот яьй, цул соцгIа обращене издержкаш 1,28 процент лохъярца 20 эзар сом пайда баьй магазина коллективо. ХIанз 1966 шера чотах болх беш я из.

С. ШАДИЕВ.

ХОЗА КИЙЧЪЯЬЙ АГИТПУНКТ

Наурски района чхьагIар доаккхача Калиновски заводе халкъа судахой харжара дика кийчо ю. Халкъа судахой харжале хьалхарча деношка агитаци яр духьа хоза кийчъяьй агитпункт. Укхаза да справкай истол, агитаторашта лаьрхIа литература. Харжархошта деша литература а кхыдараш а тIадола витрина яьй. Цу витрина тIа хургда советски судопроизводствах, харжама порядках лаьца литература.

Десятидворкашка болх бу агитаторашa, хIаьта сарахьа агитпункте а баьхке нахаца таланарча темаех, вай мехкарен довзал декъарей хьавам а дувцаш, наьаца беседаш и цар.

Десятидворкашка хьалхара беседаш йир агитаторашa Н. А. Охрименкос, В. И. Подкуйкос, А. Ф. Лазарева, кхычар. Агитпункт йолча цIагIа кердайоаккхаш латт гойтара агитаци, хIаналехьа ши семинар хиннай укхаз.

Р. БОГДАНОВ.

Редактор **М. К. ЛЬЯНОВ.**

«ЮХАЭЗЗАНО ЧАКХЙОАХА ОПЕРАЦЕШ»

ЛОНДОН, 2 декабрь. (ТАСС). Ингле премьер - министра Вильсона селхана общиний палате хьахайкхалир, Замбе президента Каунде даьча дехаре жоп луш, «Самолеташи объекташи лораенга Iалашдар» духьа Къулбехьен Родезенца доазура долча Замбе истребителий эскадрильеи тIема-герпарча низий персоналиш яхийта лаьрхIа я правительство, аьнна.

Вильсона иштта хоам бир, тахан Лусаке наха къамий содружества гIулакхашта волча министра А. Ботомле даьттаварча бIуний баталиони Замбе лахийтарах дола дехар президентаца Каундийца дувцаргахьдарах.

Премьер-министра аьлар, английски правительство «Iадда Iергъац», нагахьа санна Замбе «маIаста гома» предприятеш электроэнергеца Iалашъенга Къулбехьен Родезе хоададойя. Цхьабакъда, дIахо хаттарашта ше жоп луш, Вильсона дух тIа ваьккхар юваш яраш. Къулбехьен Родезена духьала «юхаэзано чакхйоаха операцеш» мара ца хилараи английски правительство шиш бIумах Къулбехьен Родезена духьаларча «агрессивни гIулакхашта» пайда эца безам болаш ца хилараш. Уж хьахайкаль военни мероприятеш «кхерам тIатоссалга» да аьлар цо.

Вильсона яь заявлени консервативни оппозице дIадехараша малхара я, хIана аьлча цул лидера 9. Хита правительствагара дийхар, английски бIунаш родезийски доазонел чухьа даргдац аьнна дош дулта.

Смита расистски режима духьаларча «военни мероприятей» лоархIам алкха символически мара бац аьнна ца хетийтар духьа Вильсона хьахайкхадир Къулбехьен Родезера Ингле йоагIача экспорта духьалахты а цхьа хIанало лахеи Къулбехьен Родезена керда финансовни духьаленаш оттаен лаьрхIа правительство хилар.

Доазол дехьара

АФРИКЕ ЯДЕРНИ ЙОАЦА ЗОНА ХЬАЯР ДУХЬА

НЬЮ-ЙОРК, 2 декабрь. (ТАСС). ООН-а Генеральни Ассамблея цхьоагIча комитете самардийнахьа дискусси хилар Африке ядерни йоаца зона хьаяра дешах лаьца.

Комитете дийнахьа хиннача хIоседане къамаьлаш дир Латве, Ямайка, Сьерра-Леоне, Кене, Судана, Советски Союза викалаша. Цар массане а хьаллаьцар Африка ядерни йоаца зона я аьнна дIалахайкаяра идея.

Советски правительство, аьлар СССР викала С. К. Царапкина, цIаккха а ший деша тIара ца йоалаш духьен тайп-тайпарча районашка ядерни йоаца зонаш хьаяра тIехьа латт, хIана аьлча из гIулакх чакхдаккхаре хьабела ядерни герз дIатардареи из юкъедаккхареи сферана пайданагIа йолча оагIорахьа доалув оттадарга, хIаьта долче, ядерни герзагахьара кхерам кIезигбаргеи герз хьадара доалув оттадаргеи а бода ших. С. К. Царапкина маьрра йийцар Африке ядерни йоаца зона хьаяра проблема, цо чIоагIа могадир Генеральни Ассамблея хIанзарча сесси африкански пачхьалкхенаша из дош оттадар.

Советски Союза ийса кхеташ нийса хьаллоацаш я, аьлар цо, африкански мехкий уж уйлаш.

Советски делегата аьлар, Африке ядерни йоаца зона еш хилча, африкански континентера кхыча мехкий ерригга тIема базаш дIаяха еза.

Советски делегаце хьаллаьцар Африкех ядерни йоацача зона хьакъехьара предложени йоагIIаш йолча дуней халкъашта юкъерча соглашене тIа правови наькъаца сихагIа дIачIоагIъелга, белгалдаьккхар, африкански пачхьалкхенаша тIаена резолюце проект хьалаца ше кийча хилар.

Африке ядерни йоаца зона боккъонца хьаярах, шеко йоацаш, мешар чIоагIбаргахьа, ядерни герз хьадара доалув оттадаргахьа, дуней халкъашта юкъера кхеххам хIаьдбаргахьа боакха кхы цхьаькха лоархIамера гIа хургбар, аьлар советски делегата юххера шиш къамаьл чакхдоалаш.

Вай доттагIий болча

ПРАГА. Словакин [illegible] болча энергетически объекте — «Воины» яхача тепловой электростанце [illegible] [illegible] тан [illegible]. Болх бе йолалийтай 110 эзар киловатт низ бола эттара хьаллара турбоагрегат. ВIашагIйолаш латт кхиниволо ни зоан дола ши турбоагрегат кхы а. Iалаьманто дукха тайпа мIэр боалача моттиге хьалъяш латтача ядерча электростанце энерги лургьа цхьа дегIайоагIаш латтача сеннаци интерстрена. Цун цхьа дакъа «Мир» яхача европейски социалистически мехкашта цаI болча энергосистемах дIакхатарга.

Вас яхача хи тIа хьоаш латт гидроэлектростанций духкача наггIаьх латта наьнад. Цар хIара шера хальа боахама торгьа ши [illegible] кхачатт-ахьатал кIезагагIа йоацаш электроэнерги. БIа [illegible] Дунае [illegible] хальа Венгрецца цхьана пайда эцара Iалальмто [illegible] пол кийчъеш латт. Атомни электростанцеш хьалъяра проекташ оттаеш я.

* * *

БЕРЛИН. Укх шера ГДР-е гIоагI лаш хьалъерга дIадада вахча 11 [illegible] мара хургa. ХIанз мехка гIишлош хьалъьяш ва 520 эзар саг. Республике мерра хьалъе йолалаьй 30 йоакха промышленни гIишло. Царна юкъе — Шведтера мехкдаьтта чакхдаьха комбинат (цун шоллагIа аргIа хастта болх бе йолалургья), Губенера искусственни тьоьсе арахоца предприятени, «Лойна-2» яха химически комбинат.

Укх шера мара 75 эзар квартира кхоачаргья ГДР-е бахача нахага. Уж хьалъеш а чуIе цIенош хьадаш йола 20 комбинат.

* * *

СОФИЯ. Ерригача Болгаре баха нах миллиб е чуIе цIенош йолаш а латт. Из беих чакхбенниххача даьье лоецаш ва 40 эзар сонгIа саг. Халкъа Iаьдал эттача пана дениз хIанз кхозлагIа беш бе из лоархIам. ШоллагIа лоархIаш 1956 шера аьхьхIар уж. Цу хана мехка вахаш хиннар 7.575.800 саг вар. ХIанз тоьаш дукхагIа хиннаб уж. 1962 шерра а цига белгальаьхинхалар Болгаре 8 миллионагIа саьа гражданин ваь хилар. (ТАСС).

РАСКА ДАЬ КЪАМАЬЛ

ВАШИНГТОН, 2 декабрь. (ТАСС). Селхан КIайча цIагIа хиннача конференце дуней халкъашта юкъерча барт-цхьоагIон бувзама дешаех даьхца къамаьл деш хиннача США пачхьалкхен секретарага Раскага дукха хаттараш дир.

«Сатердей ревью» яхача журнала редактора Норман Казинса Раскага хаьттар: США правительствана дикагIа хургдацар ДРВ территоре чуетта бомбаш соцайча, хIана аьлча из духьала да дукха американцаш тешаш йолча США правительства ше хьакхайкаечей ерригача арахьарча политически моральни принципашта.

США пачхьалкхен секретара хьахайкадир, «уж бомбеш социйтаргьац ала йиш йолаш вац» мо аьнна. Цхьабакъда, Раска тийшача жеманашка хьежача дIахо кхетаде доагIаш дар из «кхыча оагIорах» тийша да ала гIертаи хилар.

Вьетнаме агрессивни тIем лоаттабеш правительство йолча США пачхьалкхен секретара ДРВ бехке йир «вьетнамски доши низагIа къовсталдайта» гIерт из аьнна.

Гера дIадаьккхарах йолча проблемай даькъе США политика юцар дийхрча сенатора Кларка хаттара жоп луш, цу даькъе прогресс из хиларах йола бехктокхам Советски Союза дIатIабилла гIертар Раск Советски Союзо ший территоре тIа инспекци оттаде ца тугаш хилар бахьан долаш, аьнна.

Кубайцара гIулакхаш кер тIа доаргдола хьалех а лоархIаш Раска хьакхайкадаь хьалаш вIашагIехьдаь аьнна дe аьлча кхы ала хIама долаш дац. Цо Кубайгара дIадийхар Малхбузен полушарера «подрывной гIулакхаш» дуталгеи Малхбузен полушарера доацача мехкашкара, вешта аьлча социалистически мехкашкара бувзамаш хаддадалгеи.

ЯПОНЕ БАХА НАХ

ТОКИО, 2 декабрь. (ТАСС). ХIанз Японе вах 98.281.955 саг. Укх шера 1-ча октябре мехка мал нах бах хьожаш пхьа наргински лаьца согхан мека теха араьхача мехкашкарча дешаех Японе баха нах укх тIехьарча пхьа шера 5,2 процент дукхагIа хинний.

Мехка эттара йоккхагIа йола городаш я Токио, Осака, Нагоя, Иокогама, Киото, Кобе, Китакюсю.

ФУД СУДАНЕ ДОАЛЛАР?

Доал деча партей — Аль-Умма а къаьнагIоновнаски а — кунгалхой Судански коммунистически партеи кхыча демократически организацейи гIулакхаш соцаде гIерташ хиларца дувзадена Судане укх тIеххьарча хана хиннача событеш дуней халкъашта юкъерча общественность уйла тIаьхар.

Укх тIеххьарча хана дукхагIа чIоагIденнача империалистически гIозарий агрессивностахи моттигерча реакце дехарехи дIакъаьста йолаш лархIа йиш яц уж событеш. Суданe демократически низашта тIакхуйгга ханага дилача цхьано нийсденнад Адене а Аравийски ах гIайрен протекторанка а къамий-кортамукъалеи болаша духьалара английски колонизаторий репрессеи чIоагIъяларца, Къулбехьен Родезерча кIезигагIа болча кIай бараша из американски мохк «ший лоIамех» баьниаб аьнна законах доацаш дIакхайсадарца хьоахьача интервенца, и. кх. дI. Индалийта мегаргдац Судане демократена духьаларча акценка а хIанига дакъа лоацаш доапача «бусалбай вошалло» ши бутт хьалхагIа ОАР-е правительствана духьала вIашагIъелла хинца контрреволюционни заговор гучаьккха хилар а.

Судански халкъах болча дукхача наьха уйлаш укх тIеххьарча хана дикка аьрдехьа лестаро, мехка коммарте вайнин дукхагIа хиларе чIоагIа сагота хьожабир аьттехьарча партей ноаноце кулгалхой. Хозахетдаь баьннабац уж шоай дIахорча кхелш, демократически низий викалаш правительствера дIабаьхачула тIехьагIа ноанка кхаьчача постатех гIойленаштеи оарнагIа.

Цхьабакъда, Судане латта событеш араьхара факторан ца лаьрхIача кхетае йиш йолаш яц.

Африкански континенте а IарбиI мехкашта юкъе а геттара лоархIамерча хьала тIа я Судан. Мехка колонизаторийн империалистий реакционни режимийн доал хьаттача хана цун территорех дагн пайда эцар цу нах африкански IарбиIи мехкаштарча къамий-кортамукъален бодаме духьала къовсам лоаттабара йола чIоагIале а лоархIаш. Аббудага доал долча хана английски американски военни самолеташ гIеттар судански аэродромашкара. Конгора (Леопольдвиль) а Аравe къулбехьара а къамий-кортамукъален болаши тоIаде доаха бIунаш тIема кхоачамаш доседеш йола база хиннай Судан. 1964 шера хиннача революце дIа даьккхад уж гIулакхаш. Цхьабакъда, судански кена йоазон тIа юха а гуча еш судански территорех шоай гIулакхашта пайда эца безам болаш империалисташ хилар хьахьоккхаш доал хоамаш. Цу гIулакхашта духьала хал къа хьашташ дехка а доххаш, мичча тайпара аха а чухьара судански реакци империалисташца барта хьара хьалда духьала бар коммунисташ берриге демократаши.

Шоай мехкарча демократашта дуьхьа а дувлаш, Судана реакционни гIозараша расистийн колонизаторийн хьажа берза тIа хий мехкаду. Белгаль аьлча, Англеи кхыча империалистически державашеи шадаргара нога а деш Къулбехьен Родези «ший лоIам» тIа аьнна аьнна дIакхайсадаро шоай лоIамерча африкански мехкашта хьалхашка саготта декхар оттадаьд — Африка шиъ моттиге ОАР-а хьисапера колониализмаи расизмаи керда кхурч хьабеллара новкъарле яр духьа деррига демократически низаш кхотаде. Коммунисташ а юкъе болаш долча Судана прогрессивни низаша хьадийхар Судан расистийн колонизаторийн антиафрикански заговорашта духьала чIоагIа къовсам лоаттабеш долча мехкашта хьалха оттилга. Боккъонца деррагIа хьайоагIа халкъа антиимпериалистически организаци Судане ехха гIертара хьахьокх, колонизаторийн уйлаш Африке чакхъякхара моттигерча реакце новкъостал деш хилар.

Халкъаш ихакъоила ца, могаш кортамукъаленеи прогрессагеи кхача гIерташ хиларо унаргъяьккха дунеи халкъашта юкъера реакци нар наькъа тIа духьаленаш оттае, лоIам, демократи, социальни процесс бахьан долаш лоаттабеча къовсаме шоай низаш вIашагIтохара цар а новкъарле е гIерт. Цхьабакъда, вахаро ше хьакъоккх реакце лелаечох хIама хургйоацилга, нагахьа санна ший бIеха уйлаш цхьаццанахьа чакхъякха цун вIашIехьдаале а.

Ю. ПОТОМОВ. (АПН).

ЛадувгIа

4 декабрь, 1966 шу.

РАДИО: 6.30 — Юрта боахама болхлошта передача (гIалгIай меттала). 6.45 — РВ—23-и УКВ цхьоалагIча программей гIолла ашараш. 6.45 — Гересте гIолла хоамаши ашарашеи. 7.10 — «Грозненский рабочий» «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.20 — Передачай программа. 8.20 — «Сердало» газета оагIонаш тIара. 8.30 — Ашараш. 8.45 — «Къона тIоьлаь» яха передача (нохчий меттала). 15.00 — Эстрадни музыка концерт. 15.25 — Литературни передача «Чапаев» яхача Фурманова романа тIара дакъа (гIалгIай меттала). 15.45 — «Къонахь» яха передача (нохчий меттала). 16.00 — «Советски Конституце ди» яха передача (эрсий меттала). 16.15 — «Шун дешараш кхоачашду оала, новкъостий» яха концерт. 16.45 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 17.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 17.15 — Нохч-ГIалгIай АССР ансамбля концерт. 17.45 — Керда хоамаш (нохчий меттала).

УКВ: 9.00 — «Шера ба хьо, хьамара дай-мохк» яха концерт. 9.30 — Гайдна хIирий симфони. 10.00 — «Iилмай дунен чу никъ» яха берашта йола передача. 10.35 — «Клинера цIа» яха музыкальни очерк. 11.20 — Чайковски йиълагIа симфони. 19.00 — «Московски сайре» яха музыкальни передача. 20.00 — «Сийна модж» яхача Оффенбаха оперетта монтаж. 21.10 — Молдавски эстрадни концерт. 21.55 — «ДIайха дин» яха радиопостановка.

Хьажа

ТЕЛЕВИДЕНИ: 18.25 — Лоамашка «Сердало» Советски Конституце дена хетаь передача (нохчий меттала). 18.50 — «Унаццнон эстафета» яха бекъдолчоа тIера хьаийца фильм. 19.05 — Заслуженни. Репортаж. 19.45 — Мультфильм. 19.55 — «Пачхалье мукал» яха художественни фильм. 21.3— Концерт.

Город Грозне, Самашкински улицагIа, 16, кв. 1, вахача гражданина Гупаленко Иван Яковлевича суде декнад город Нефтекумске, Ставропольски крае, яхаш йола ший сесаг Гупаленко Мария Андреевна ше йитарах дола дош.

Дош дувцаргда город Нефтекумскерча халкъа суде.

Город Грозне, 15-ча участке, кор. 1, кв. 6, вахача гражданина Ашпов Закре Хирисе суде деннад Башкирски ССР-е, город Ишимбае, Белински улицагIа 7, кв. 8, яхаш йола ший, сесаг Ашпова Сабира Гульжиган ше йитарах дола дош.

Дош дувцаргда город Грозне, Старопромысловски района халкъа суде.

Город Грозне, А. Шерипова цIерахча улицагIа 6, кв. 3, вахача гражданина Лимарев Эней Дмитриевича суде деннад город Грозне, Первомайски улицагIа 178, яхаш йола ший сесаг Лимарева Ксения Ивановна ше йитарах дола дош.

Дош дувцаргда город Грозне, Ленински района халкъа суде.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Шеча фронтовикий улица, 15. Телефонаш: редактора — 2-41-23; редактора зам. — 2-07-01; бехктокхама секретара — 2-45-48; партийни вахарей, промышленностей, юртбоахамей, культурай, кехьайий отделий — 2-25-72; корректорски — 2-09-20.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков 15. Телефоны: редактора — 2-41-23; зам. редактора — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-45-48; отделов партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного, культуры и писем — 2-25-72; корректорской — 2-09-20.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Революце проспект 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ05562. Заказ № 6642.